

2000-LUVUN SUOMALAISET JOUKKOSURMAT
MASSAVÄKIVALTATEKOJEN JA JOUKKOSURMAAJIEN MEDIAKUVA: TEKIJÄN
KULTTUURIS-ETNISEN TAUSTAN SEKÄ POLIITTISEN JA USKONNOLLISEN
VAKAUMUKSEN MERKITYS YLEN UUTISOINNIN DISKURSSISSA

Pro gradu -tutkielma

Enni Päivärinta

Opiskelijanumero 519162

22.5.2023

Sosiaalipolitiikka

Sosiaalitieteiden laitos

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Turun yliopisto

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun
alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -järjestelmällä

TIIVISTELMÄ

Turun yliopisto

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Sosiaalitieteiden laitos

PÄIVÄRINTA, ENNI: 2000-luvun suomalaiset joukkosurmat – Massaväkivaltatekojen ja joukkosurmaajien mediakuva: Tekijän kulttuuris-etnisen taustan sekä poliittisen ja uskonnollisen vakaumuksen merkitys Ylen uutisoinnin diskurssissa

Pro gradu -tutkielma, 46 s

Sosiaalipolitiikka

Toukokuu 2023

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoitus on selvittää, uutisoidaanko Ylen verkkouutissivustolla 2000-luvun suomalaisista joukkosurmista ja niiden tekijöistä eri tavoin riippuen tekijän kulttuuris-etnisestä taustasta ja poliittisesta tai uskonnollisesta vakaumuksesta. Tutkielman tavoitteena on analysoida mediassa laajasti käsiteltyjen massaväkivaltarikosten uutisointia ja selvittää, millainen diskurssi massaväkivaltateoista ja niiden tekijöistä syntyy Ylen uutisartikkelien pohjalta.

Tutkielman aineistona käytetään Ylen verkkoartikkeleja viidestä eri suomalaisesta joukkosurmasta, jotka ovat tapahtuneet 2000-luvulla. Aineistoon sisällytetään artikkeleista ainoastaan ne, jotka on julkaistu ensimmäisen vuorokauden aikana tapahtuneesta. Tutkielman metodi on kriittinen diskurssianalyysi, jonka avulla on mahdollista tutkia, kuinka kielen ja tekstin tuotolla voidaan rakentaa sosiaalista todellisuutta.

Ylen uutisartikkelien perusteella uutisointi ei merkittävästi poikkea eri joukkosurmien välillä tekijän kulttuuris-etnisestä taustasta ja poliittisesta tai uskonnollisesta vakaumuksesta riippuen. Kuitenkin mahdollinen terrorismin uhka lisää julkaistujen uutisartikkelien lukumäärää ja koulusurmat lisäävät ase- ja mielenterveyspolitiikkaa kyseenalaistavia artikkeleja verrattuna muihin joukkosurmiin. Sosiaalipoliittisin keinoin yhteiskunnassa on mahdollista vähentää massaväkivallan riskiä säatelemällä yhteiskunnassa tunnustettuina, legitiimeinä ja hyväksytyinä nähtyjä käyttäytymismalleja, arvoja, normeja ja asenteita ja lisäämällä yhteisön koheesiota ja sosiaalista osallisuutta.

Asiasanat:

Massaväkivalta, joukkosurma, verkkouutisointi, diskurssianalyysi

SISÄLLYS

1. Johdanto.....	1
2. Väkivaltarikollisuus, massaväkivalta ja joukkosurmat	4
2.1 Väkivaltaan liittyvä käsitteistö	4
2.2.1 Sosiaaliset paineteoriat	6
2.2.1.1 Rakennepaineteoria ja tilannepaineteoria.....	8
2.2.2 Kontrolliteoriat.....	9
2.2.2.1 Sosiaalisen kontrollin teoria ja kriminologinen itsekontrolliteoria	10
2.3 Joukkosurmat ja sosiaalinen media.....	11
2.3.1 Epäyksilöityminen ja anonymiteetti	12
2.3.2 Medianäkyvyyden merkitys väkivaltatekojen uutisoinnissa	13
2.3.3 Perinteisen ja sosiaalisen median fuusio ja digitaalinen julkisuus	15
3.2 Aineisto ja menetelmä.....	17
3.2.1 Aineisto	17
3.2.2 Menetelmä.....	18
4. Suomalaisten joukkosurmien mediakuva 2000-luvulla	20
4.1 Jokelan koulusurma.....	20
4.2 Kauhajoen koulusurma.....	23
4.3 Sellon ampumavälikohtaus	28
4.4 Hyvinkään kouluampuminen	32
4.5 Turun puukotus.....	36
4.6 Yleiset havainnot ja analyysin yhteenveto	41
5. Johtopäätökset ja pohdinta	44
Kirjallisuus	47
Liitteet.....	50

1. Johdanto

Tämän pro gradu –tutkielman tarkoituksena on tutkia Ylen verkkouutisten diskursseja massaväkivaltatekoihin syyllistyneistä ja tarkastella, kuvataanko välittömästi teon jälkeen julkaistuissa Ylen verkkouutisartikkeleissa joukkosurmien tekijöitä eri tavoin riippuen heidän kulttuuris-etnisestä, poliittisesta tai uskonnollisesta taustastaan. Mediassa massaväkivaltatekoihin syyllistyneitä on perinteisesti käsitelty eri tavoin perustuen heidän etnisyyteensä, uskontoonsa tai poliittiseen kantaansa, ja tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, päteekö tämä myös suomalaisessa 2000-luvun uutisoinnissa.

Monesti valkoihoisen länsimaalaisen tekemää joukkosurmaa pidetään yksittäistapauksena, ja tekijää saatetaan inhimillistää ja tekoa oikeuttaa esimerkiksi mielenterveysongelmilla, syrjäytyneisyydellä tai muilla sosiaalisilla ongelmilla; valkoinen tekijä nähdään usein uhrina muiden joukossa, ja hän saattaa saada osakseen jopa sympatiaa. Tapauksissa, joissa tekijä kuuluu johonkin etniseen, poliittiseen tai uskonnolliseen vähemmistöön tai ääriliikkeeseen, hänen etninen taustansa sekä poliittiset ja uskonnolliset näkemyksensä nousevat keskustelun keskiöön useammin ja ne saatetaan kiinnittää osaksi joukkosurmaa tai sen motiivia. (Duxbury, Frizzell & Lindsay 2018.) Se, miten mediassa massaväkivaltatekoja niiden tekijöitä käsitellään, määrittelee hyvin paljon sitä, millainen diskurssi niiden ympärille syntyy.

Sosiaalinen media ja sen mahdollistama näkyvyys on 2000-luvun joukkosurmaajille usein yksi suurimpia teon motiiveja. Julkisilla paikoilla toteutetut, tarkasti harkitut ja suunnitellut medianäkyvyyden takaavat ja mahdollisesti myös seuraajia houkuttelevat joukkosurmat ovat etenkin Suomessa nimenomaan tämän vuosituhatosen ilmiö; maailmansotien jälkeen rintamalla taistelleet kärsivät vakavista sodanjälkeisistä psyykkisistä tiloista sekä päihdeongelmista, mutta tuolloin suuri osa massaväkivaltateoista tehtiin joko harkitsemattomasti, päihtyneenä tai sekä että. 2000-luvulla nuoruuttaan eläneet ovat kasvaneet pikauutismaailmassa, jossa uutisvirta on jatkuvaa, loputonta ja hämmästyttävän nopeaa – vielä muutama vuosikymmen sitten uutisaineiston leviäminen saattoi kestää useita päiviä, kun nykyään kyse on joistakin sekunneista. Länsimaisessa demokratiassa julkisen

median leviämisen rajoittaminen on kuitenkin käytännössä sekä mahdotonta että kyseenalaista.

Suomi on eräänlainen poikkeus joukkosurmien esiintyvyydessä väestöön suhteutettuna verrattuna muihin Pohjoismaihin. Alhaisesta väkiluvusta huolimatta Suomessa on 2000-luvulla tapahtunut useita joukkosurmia, jotka ovat yhteensä vaatineet lähes 40 kuolonuhria. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan tuhoisimpia eli eniten uhreja vaatineita 2000-luvun suomalaisia joukkosurmia. Näitä ovat Jokelan koulusurma, Kauhajoen koulusurma, Sellon ampumavälikohtaus, Hyvinkään joukkoampuminen ja Turun puukotus.

Tutkielman aihe on yhteiskunnallisesti ja sosiaalipoliittisesti relevantti, sillä joukkosurmien ja niiden tekijöiden ympärille rakentunut diskurssi kertoo paljon siitä, millaiset arvot, asenteet, moraalit ja normit yhteiskunnassa vallitsevat. Sillä, kuinka massaväkivaltateoista uutisoidaan, on suuri merkitys sille, mitä yhteiskunnassa yleisesti pidetään hyväksyttynä ja miten tekoja joko oikeutetaan tai tuomitaan. Näiden yleisesti yhteiskunnassa vallitsevien näkemysten pohjalle ihmiset rakentavat käsityksiään esimerkiksi kulttuuris-etnisestä maahanmuutosta, väkivallan oikeutuksista, syrjäytyneisyydestä tai siitä, ketkä lasketaan osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Tutkimukselle on tarvetta, sillä johonkin etniseen, poliittiseen tai uskonnolliseen vähemmistöryhmään kuuluva tekijä saattaa tahattomasti tai tahallisesti median välityksellä muodostaa haitallisia mielikuvia yhteiskunnan diskursseihin, mikä puolestaan voi johtaa muiden samaan vähemmistöryhmään kuuluvien yksilöiden altistumisen aiheettomalle syrjinnälle tai muulle epäoikeudenmukaiselle kohtelulle (Doosje, Zimmermann, Küpper, Zick & Meertens 2009).

Tutkielman toisessa luvussa avaan aiheen teoreettista viitekehystä määrittelemällä keskeisimmät käsitteet ja esittelemällä tärkeimpiä massaväkivallan ja joukkosurmien aihepiiriin liittyviä sosiaalisia paineteorioita ja kontrolliteorioita sekä medianäkyvyyden merkitystä joukkosurmien uutisoinnissa. Kolmannessa luvussa esittelen tutkimuskysymykset ja perustelen, miten ja millä perusteella olen valinnut aineiston ja menetelmän tämän tutkimuksen toteuttamiseksi. Luvussa neljä esittelen tutkimustulokset: kerron, miten aineistoa on käyty läpi ja mitä havaintoja olen aineistosta tehnyt. Esittelen

omien väliotsikkojensa jaottelemina analyysini jokaisesta valitusta joukkosurmasta uutisartikkeleihin pohjautuen, ja luvun lopussa teen yhteenvedon yleisistä havainnoista koskien uutisartikkelien yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia. Viidennessä luvussa esitän tutkielman perusteella tekemäni johtopäätökset ja kuudes luku koostuu pohdinnasta ja jatkotutkimuksen tarpeiden arvioinnista.

2. Väkivaltarikollisuus, massaväkivalta ja joukkosurmat

2.1 Väkivaltaan liittyvä käsitteistö

Väkivallan määrittelemiseksi on olemassa useita eri tapoja, mutta kaikkein tunnetuin niistä on Maailman terveysjärjestö WHO:n määritelmä. Sen mukaan väkivalta on fyysisen vallan tai voiman tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, ja väkivalta tai sen uhka kohdistuu joko väkivallan tekijään itseensä, toiseen ihmiseen, ihmisryhmään tai yhteisöön, ja joka johtaa tai voi suurella todennäköisyydellä johtaa kehityksen häiriintymiseen, perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen tai jopa kuolemaan. Tämän määritelmän mukaisesti väkivalta on yhteydessä nimenomaan itse väkivaltatekoon eikä niinkään sen lopputulokseen, ja määritelmän ulkopuolelle jätetään kaikki vahingot ja tahattomat tapaukset. Väkivaltateon luonne laajenee, kun määritelmään sisällytetään vallankäyttö fyysisen voimankäytön ohelle; mikäli määritelmää rajoitettaisiin koskemaan vain tapauksia, joissa uhri joko vammautuu tai kuolee, rajoitettaisiin samalla ymmärrystä siitä, millaisia todellisia vaikutuksia väkivallan myötä kohdistuu niin yksilöihin, yhteisöihin kuin koko yhteiskuntaan. (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi & Lozano 2005, 21–22.)

Aggressio ja väkivalta ovat ihmisluonteelle tavanomaisia reaktioita yksilön joutuessa jonkinlaiseen ristiriitatilanteeseen; ihminen turhautuu, ja hän pyrkii aggressiivisella käytöksellään ratkaisemaan hankalan tilanteen ja laukaisemaan siitä aiheutuvan epämiellyttävän olotilan. Aggressio muuttuu väkivallaksi silloin, kun yksilön ulkoinen käyttäytyminen muuttuu ympäristötekijöiden ja yksilön omien psyykkisten ja biologisten ominaisuuksien seurauksena. Väkivalta on äärimmäinen ja monesti viimesijainen reaktio haastavaan tilanteeseen, jossa yksilö kokee, ettei hänellä ole enää yhtäkään vaihtoehtoista keinoja selvitä tilanteesta muutoin. (Weizmann-Helenius 1997, 11–12.) Voidaan siis sanoa, että aggressio on pikemminkin psykologinen käsite, joka kuvaa ihmisen tunnetilaa, kun taas väkivalta on toimintaa ja kuvaa ulkoisia tapahtumia sisäisistä prosesseista riippumatta.

Ei voida nimetä yhtäkään tiettyä yksittäistä tekijää, joka suoraviivaisesti selittäisi sitä, miksi jotkut yksilöt muita useammin kohdistavat väkivaltaa toisia kohtaan tai miksi joissain yhteiskunnissa käyttäydytään muita yhteiskuntia väkivaltaisemmin. Väkivalta on usean

monimutkaisen yhteisvaikutuksen tulos, joka kietoo yhdeksi monimutkikkaaksi vyyhdiksi yksilölliset ihmisten väliset suhteet ja sosiaaliset, ympäristölliset ja kulttuuriset tekijät, ja juuri sen vuoksi yksi parhaista väkivaltarikollisuuden ehkäisyn tavoista onkin ymmärtää, millainen suhde edellä mainituilla tekijöille on väkivaltaan (Krug ym. 2005, 31).

Massaväkivallan tai joukkosurmaamisen määrittelyminen on ollut kautta historian hankalaa, eikä määritelmä vielä tänäkään päivänä ole suinkaan yksiselitteinen. Jotkut määrittelevät massaväkivallan tai joukkosurman olevan sellainen isku, jossa mieluiten samassa paikassa ja lyhyen ajan sisään kuolee vähintään kolme uhria. Toisten näkemysten mukaan kuolonuhreja vaaditaan ainakin neljä tai viisi, eivätkä ajan ja paikankaan määreet ole kiveen hakattuja. Määritelmällä voidaan vaihtoehtoisesti kiinnittää itse teon sijaan enemmän huomiota tekijän aikeisiin; tällöin massaväkivaltateoksi, joukkosurmaksi tai sen yritykseksi voidaan laskea toteutuneiden tekojen lisäksi myös sellaiset tapaukset, joissa tosiasiallisesti kuolee harva tai ei yhtään uhria, mutta tekijän tavoitteena on kuitenkin ollut tavoitteenaan tappaa tai vakavasti vahingoittaa useita henkilöitä. (Capellan 2015; Aggrawal 2005.)

Tyypillisessä massaväkivalta- tai joukkosurmatilanteessa tekijä hakeutuu julkiselle paikalle, kuten kouluun, kauppakeskukseen, ravintolaan tai muuhun julkiseen rakennukseen ja alkaa sattumanvaraisesti surmaamaan sivullisia, useimmiten ampumalla. Monesti tekijä tekonsa jälkeen tekee itsemurhan tai joko ajautuu tai oma-aloitteisesti tarkoituksellisesti hankkiutuu sellaiseen tilanteeseen, jossa poliisi surmaa hänet. Tyypillisin tekijästereotyyppi on yksinäinen, nuorehko mies, joka on kerännyt sisäänsä patoutunutta, kroonista vihaa, kärsii vakavista mielenterveysongelmista tai monesti kumpaakin edellä mainittua. Useimmiten tekijä syyllistyy massaväkivaltarikokseen saadakseen edes lyhyen, ohimenevän hetken ajan kokea olevansa joukkosurman välityksellä kontrollissa kontrolloimalla muiden ihmisten elämää tai sen päättymistä. (Aggrawal 2005, 2016.)

2.2 Väkivallan yleiset selitysteoriat

2.2.1 Sosiaaliset paineteoriat

Perinteiset väkivaltaa selittävät teoriat korostavat väkivallan kasautuvan alimpiin sosiaaliluokkiin, mutta 2000-luvulla tapahtuneet joukkosurmat ovat tähän poikkeus. Sosiaalipoliittisessa kontekstissa sosiaalisiin paineteorioihin sisältyy ajatus siitä, että köyhyys on yksi rikollisuuden keskeisimmistä syistä. Kun käydään yhteiskuntapoliittisesti orientoitunutta keskustelua sosiaalipolitiikasta yhtenä parhaista kriminaalipolitiikan muodoista, keskustellaan yleensä kriminologisen paineteorian kehyksessä. Paineteoriat selittävät rikoskäyttäytymistä yhteiskunnan rakenteisiin painottuen. Se kuvaa noidankehää rikollisuuden ja huono-osaisuuden välillä: rikoskäyttäytyminen aiheuttaa huono-osaisuutta ja samanaikaisesti huono-osaisuus aiheuttaa rikollisuutta. Paineteoriat ovat Robert Mertonin klassista anomiateoriaa (Merton 1938) laajentavia sateenvarjoteorioita, joiden mukaan erilaiset yksilön elämässään kohtaamat vaikeudet kietovat hänet ikään kuin rikosten verkkoon, jolloin yksilö voi menettää sosiaalisen kontrollinsa. Esimerkiksi perhe, työelämä tai ympäröivä kulttuuri ovat sosiaalista kontrollia harjoittavia ja ylläpitäviä tahoja. Mikäli huono-osaisuuden myötä yksilön siteet heikentyvät tai katkeavat tämänkaltaisiin tahoihin, eikä hän voi saavuttaa yhteiskunnassa arvokkaaksi koettuja statuksia, yksilö kokee rikollista käyttäytymistä lisäävää painetta, vaikka paineen synty ei kuitenkaan koskaan ole suoraviivainen prosessi, vaan mutkikas usean eri tekijän vyyhti (Laine 2007, 101–102).

Sosiaalipoliittisesta näkökulmasta tarkasteltuna sosiaalista painetta on useimmiten tarkasteltu rikollisuuden selittäjänä huono-osaisuuden näkökulmasta. Suomessa huono-osaisuutta ja rikollisuutta pyritään ehkäisemään hyvinvointivaltiojärjestelmällä ja sen kohdennetuilla palveluilla. Huono sosiaalinen asema kulkee usein käsi kädessä rikoskäyttäytymisen kanssa, monesti myös ylisukupolisesti: esimerkiksi vanhempien alhainen koulutustaso, perheen taloudelliset ongelmat tai vanhempien heikko asema työmarkkinoilla voivat lisätä lapsen rikosriskiä. Pienentämällä tuloeroja ja vähentämällä eriarvoisuutta ja köyhyyttä vähennetään myös rikollisuutta, sillä yleisesti ottaen isot tuloerot, köyhyys ja huono-osaisuus lisäävät levottomuutta ja väkivaltarikoksia sekä vähentävät yhteiskunnan koheesiota.

Kun rikollisuutta selitetään sosiaalisella paineella, oletetaan, että ihmiset oma-aloitteisesti valitsevat rikosten tekemisen yhteiskunnassa vallitsevien olosuhteiden seurauksena. Mertonin anomiateorian mukaan vaurastuminen on ihmisten yleisesti tavoittelema kulttuurinen asia, joka kuitenkin tosiasiallisesti on mahdollista vain harvoille yksilöistä. Ne yksilöt, joille vaurauden tavoittelu aiheuttaa ylitsepääsemättömiä vaikeuksia, turhautuvat, ja tämän turhauman on päästävä purkautumaan jonkin vaihtoehdoisen ratkaisun kautta – kuten rikoksina. Paineelle on taloudellisen vaillejäämisen lisäksi runsaasti erilaisia muitakin lähteitä, mutta vaurauden tavoittelu on yksi merkittävimmistä sosiaalisen paineen syntymisen syistä; paine- tai stressitila voi aiheutua esimerkiksi erilaisten yhteiskunnallisten ihanteiden tai henkilökohtaiseen elämään liittyvien vastoinkäymisten seurauksena, joihin etsitään ratkaisua rikollisen toiminnan kautta. Lisäksi erilaiset yksilölliset ominaisuudet vaikuttavat siihen, kuinka kukin yksilö reagoi paineeseen, eivätkä kaikki yksilöt vastaa paineeseen väkivallalla yhtä herkästi. (Merton 1938.)

Modernit niin sanotut sosiaaliset paineteoriat juontavat juurensa 1900-luvun alun Yhdysvaltoihin saakka, jossa tuloerot olivat hyvin merkittäviä. Clifford Shawin ja Robert K. Mertonin tekemä tutkimustyö ja heidän julkaisunsa 1900-luvun alussa käynnistivät paineteorian pyörän, joka pyörii vielä tänäkin päivänä, ja heitä voidaankin pitää nykyaikaisen sosiaalisen paineteorian iseinä. 1950-luvulla paineteoriat muotoutuivat pitkälti nykyaikaiseen muotoonsa, kun Albert Cohen kehitti idean siitä, että yhtenäinen koulutus ja sen myötä muodostuneen keskiluokkaisen elämän odotukset aiheuttavat alemmissa sosioekonomisissa väestöosissa tunnetta elämän riittämättömyydestä ja pettymyksestä sekä kyvyttömyyttä saavuttaa haluttu ja yleisesti hyväksytty elintaso. Paineteorioiden mukaan tämänkaltaisen tyytymättömyyden elämään ja resursseista johtuva rajallisuus itsensä toteuttamiseksi voivat purkautua rikollisuuden kautta. (Kivivuori 2013, 144–186.) Suurikaan paineen kokemus ei kuitenkaan automaattisesti johda rikolliseen käyttäytymiseen, koska yksilö ei yksinkertaisesti välttämättä kykene hyödyntämään paineen purkamiseksi rikollisia keinoja (Cloward & Ohlin 1960).

Paineteorioilla pyritään eriarvoisuuden ja köyhyyden avulla selittämään ihmisten rikosalttiutta eli sitä, miten pienet tuloerot, tasa-arvo ja hyvinvointi yhteisötasolla ennaltaehkäisevät rikollisuutta. Paineteorioiden näkökulmasta sosioekonominen asema ja

eriarvoisuus vaikuttavat köyhyyttä enemmän esiintyvän rikollisuuden määrään. Näin ollen yksilö, jolla ei muuten olisi erityisiä riskialttiuksia rikosten tekemiseen, saattaa mahdollisesti syyllistyä niihin herkemmin silloin, kun hän on elämässään kohdannut jonkinlaisia vastoinkäymisiä koskien hänen sosioekonomista tasoaan tai yhteiskunnallisten tavoitteiden tai odotusten saavuttamista.

2.2.1.1 Rakennepaineteoria ja tilannepaineteoria

Yksinkertaistettuna rikollista käyttäytymistä lisäävä paine voidaan jakaa rakennepaineeseen ja tilannepaineeseen. Rakennepaine ilmentää rakenteellista huono-osaisuutta, jota muodostuu esimerkiksi silloin, kun yksilö on syystä tai toisesta jollakin lailla kyvytön saavuttamaan sellaisia tavoitteita, joita yleisesti arvostetaan yhteiskunnassa. Tilannepaine on ennemminkin kontekstisidonnaista, ja sitä syntyy yksilön joutuessa jonkinlaisten kielteisten toimien kohteeksi tai kun hän menettää sellaisen olotilan, jonka hän kokee itselleen tärkeäksi.

Rakennepaine on kulttuurisidonnaista ja syntyy esimerkiksi luokkaristiriitojen tai sukupolvien välisten ristiriitojen sivutuotteena. Rakennepaineen ytimessä on ajatus siitä, millaiset keinot ihmisillä on saavuttaa elämässään yhteiskunnallisesti tärkeitä ja arvokkaina pidettäviä tavoitteita. Mikäli keinojen ja tavoitteiden tasapaino järkkyy, yhteisön ja yksilön väliset siteet rappeutuvat, mikä luo yhteiskuntaan rakenteellista painetta. Mikäli kaikkiin yksilöihin kohdistuu sosiaaliseen nousuun liittyvää painetta, mutta vain osalla väestöstä on resursseja ja mahdollisuuksia saavuttaa tavoitteet, paineen on siitä huolimatta purkauduttava jollakin tavalla. Useimmiten paine purkautuu rikollisuutena. Sosiaalipoliittisesta näkökulmasta tarkasteltuna tämä tapahtumaketju muistuttaa, ettei rikollisuus johdu suoraan esimerkiksi köyhyydestä tai huono-osaisuudesta, vaan ne tuottavat rikoskäyttäytymistä vasta silloin, kun ne yhdistetään rikkauden tavoitteluun. (Kivivuori 2013, 148–152.)

Robert Agnew kehitti 1970-luvulla rakennepaineen rinnalle tilannepaineen (Agnew 1999; Agnew 2006). Tilannepaineteoria keskittyy yksilöä katkeroittaviin yksittäisiin epäoikeudenmukaisiin hetkiin rakenteellisten tekijöiden ohessa. Näissä tilanteissa yksilö kokee muiden ihmisten saavan hänen tavoittelemiaan asioita elämässä itseään helpommalla,

tuntee suurta kuormitusta ja kokee muiden kohdistavan häneen kielteisiä toimia. Paineteoriat ovat siis kehittyneet taloudellis-rakenteellisesta näkökulmasta hiljalleen painottuen enemmän kohti yksilön henkilökohtaisten tekijöiden näkökulmaa (Kivivuori 2013, 178). Eri painetyyppien välille ei kuitenkaan voida tehdä selväpiirteistä rajaa, koska samasta painelähteestä kotoisin oleva paine ilmentyy eri tavoin eri tilanteissa; esimerkiksi köyhyys voidaan eri kontekstissa nähdä sekä rakennepainetyyppisenä että tilannepainetyyppisenä.

Rakenne- ja tilannepaineen eri muotojen yhteyttä rikoskäyttäytymiseen on vahvistettu useilla empiirisillä tutkimuksilla (esim. Hoffman & Cerbone 1999; Paternoster & Mazerolle 1994), mutta samanaikaisesti on tehty havaintoja siitä, että paine ei välttämättä liity kaikkeen rikoskäyttäytymiseen yhtäläisesti. Lisäksi paineteoriaa hyödyntävien tutkimustulosten vertailu on haastavaa, koska paineen mittaamiselle ei ole olemassa yleisiä mittaristoja. Vaikka paineteoriaa on kritisoitu tietynlaisesta hahmottomuudesta, sen eri muodot muodostavat kiistämättä kokonaisuudessaan yhden vaikutusvaltaisimmista rikoskäyttäytymistä selittävistä tekijöistä ainakin pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa.

2.2.2 Kontrolliteoriat

Kontrolliteorian perimmäinen ajatus on se, että jokaisella yksilöllä on tiettyjä haluja ja tarpeita, joita yksilöt pyrkivät parhaansa mukaan tyydyttämään. Kaikki keinot tarpeiden tyydyttämiseksi eivät ole kuitenkaan yhteiskunnallisesti hyväksytyjä, ja keinoja hillitään tai estetään sosiaalisella kontrollilla ja sosiaalisilla siteillä. Kontrolliteoria kiinnittää huomiota enimmäkseen siihen, miksi suurin osa ihmisistä noudattaa lakia eikä riko sitä. Jos yksilö uskoo vakaasti sääntöjen moraaliseen pätevyYTEEN ja luottaa instituutioihin ja muihin ihmisiin, hän todennäköisesti ei riko lakia. Sosiaalinen kontrolli jakautuu viralliseen ja epäviralliseen kontrolliin: virallista kontrollia ovat erilaiset valtion ja julkisten toimijoiden toimenpiteet ja heidän valvomansa säännöt, kun taas epäviralliseen kontrolliin luetaan niin sanotut kirjoittamattomat säännöt, joita ihmiset ympäröivän yhteisön paineesta yleensä noudattavat ja joiden rikkomisesta seuraa yleensä sosiaalista paheksuntaa yhteisön sisällä. (Hirschi 1971; Kivivuori, Aaltonen, Näsi, Suonpää & Danielsson 2018, 164–166.)

Émile Durkheimin (1980) sosiaalisen vieraantumisen teorian mukaan tunne yhteisyydestä on suurin yksittäinen yksilön ja yhteiskunnan välinen voima ja niitä yhdistävä liima, joka pitää kasassa yksilön ja yhteiskunnan välistä suhdetta. Ihmisillä on luontaisesti tapana tukeutua sellaisiin yhteiskunnallisiin instituutioihin, jotka aktiivisesti estävät heitä syyllistymästä rikoksiin, koska instituutioihin sitoutuminen motivoi yksilöitä menettämisen pelon kautta pidättäytymään kaikenlaisesta rikollisesta toiminnasta. Kun puhutaan rikosten ehkäisystä kontrolliteorian näkökulmasta, on viisainta panostaa nimenomaan sellaisiin instituutioihin, jotka kaikkein tehokkaimmin hillitsevät ja vähentävät rikollisuutta. Tällaisia instituutioita voivat olla esimerkiksi parisuhde tai perhe, koulutus, aktiivinen paikallisyhteisö tai vakaa työsuhde, koska syyllistymällä rikokseen yksilö voi esimerkiksi katkaista tahattomasti ihmissuhteita tai menettää työ- tai opiskelupaikkansa. Yksilön, joka on kiinnittynyt yhteiskuntaan vahvasti, ei kannata oman etunsa vuoksi rikkoa lakia, koska hänellä on paljon menetettävää. Tämän vuoksi erityisesti syrjäytymisvaarassa oleville yksilöille, jotka ovat taustansa vuoksi korkeassa riskissä syyllistyä rikoksiin on tärkeää järjestää erilaisia tukitoimia, joiden avulla heidän riskinsä jäädä työelämän tai koulutuksen ulkopuolelle pienenee.

2.2.2.1 Sosiaalisen kontrollin teoria ja kriminologinen itsekontrolliteoria

Kontrolliteoriat jaetaan sosiaalisen kontrollin ja itsekontrollin teorioihin. Travis Hirschi esitteli sosiaalisen kontrollin teorian 1971 julkaisemassaan teoksessa *Causes of Delinquency*. Sen mukaan ulkoisen kontrollin puuttuessa kaikki ihmiset rikkoisivat normeja ja lakeja, ja sen vuoksi rikollisuuden esiintyvyyden vaihteluja on mahdollista selittää kontrollin poissaololla tai sen läsnäololla. Sosiaaliset siteet ovat eräänlainen mekanismi, joka välittää sosiaalista kontrollia; sosiaalinen kontrolli heikkenee, mikäli yksilön siteet yhteiskuntaan heikkenevät. Sosiaalisten siteiden voidaan ajatella kattavan neljä erilaista ulottuvuutta: arvot ja normit, lailliset toiminnot, institutionaaliset rakenteet ja tunnepohjaiset siteet. Arvot ja normit kontrolloivat yksilöitä silloin, kun kukaan ei ole aktiivisesti heitä valvomassa. Laillisilla toiminnoilla viitataan siihen, että mitä enemmän yksilö kuluttaa aikaansa tekemällä jotakin sallittua, sitä vähemmän hänellä on kiinnostusta tai aikaa tehdä laittomuuksia. Jos yksilö on sitoutunut institutionaalisiin rakenteisiin ja on motivoitunut noudattamaan niiden tekemiä sääntöjä ja määräyksiä, yksilö samalla sitoutuu perheeseensä, koulutukseensa ja työhönsä. Tunnepohjaisten siteiden merkitys puolestaan viittaa siihen, että

kun yksilöllä on elämässään tärkeitä ihmissuhteita, ei hän rikoksia tekemällä halua vaarantaa niiden jatkuvuutta ja pysyvyyttä. (Hirschi 1971; Kivivuori ym. 2018, 165–166.)

Itsekontrolliteoria on esitelty ensimmäisen kerran vuonna 1990 Michael Gottfredsonin ja Travis Hirschin teoksessa *A General Theory of Crime*, ja sen mukaan merkittävin yksittäinen rikoskäyttäytymisen aiheuttaja on yksilön alhainen itsekontrolli. Itsekontrolliteoria haastaa perinteisen ajatuksen siitä, että rikollisuuden suurimpia aiheuttajia ovat köyhyys ja alhainen sosioekonominen asema, ja korostaa ennemminkin näiden taustalla vaikuttavan alhaisen itsekontrollin johtavan syrjäytymiseen ja rikosten tekemiseen. Heikko itsekontrolli laskee yksilön kykyä lykätä eri elämän osa-alueiden tarpeiden tyydytystä, mikä johtaa impulsiiviseen käyttäytymiseen ja lyhytnäköisyyteen. (Gottfredson & Hirschi 1990, 89–92; Kivivuori ym. 2018.)

2.3 Joukkosurmat ja sosiaalinen media

Sosiaalisen median termi on saavuttanut vakiintuneen aseman päivittäisessä arkielämäkäytössä vasta noin kymmenen vuotta sitten. Lähtökohtaisesti sosiaalisen median perusta ei ole tieteellisessä keskustelussa, vaan se on pikemminkin ilmaus, joka kumpuaa käytännön tarpeesta, ja sosiaalisen median avulla onkin mahdollista hahmottaa lukuisia erilaisia verkkoympäristöjä ja –palveluja. Kääntöpuolena on kuitenkin sosiaalisen median rajojen ja sisällön hahmotettavuuden hankaluus, ja sen vuoksi olennaista onkin rajausten sijaan pyrkiä tunnistamaan sen ydinsisältö. (Matikainen 2012, 297–299.)

Sosiaalisen median määrittelyä hankaloittaa sen käyttötapojen ja palvelujen jatkuva muutos, ja tämän vuoksi sen olemassa olevat määritelmät eivät ole kovin pysyviä. Tämänhetkisen määritelmän mukaan sosiaalinen media on monikanavaista digitaalista verkkoviestintää, jossa käyttäjä voi yhtäaikaisesti sekä vastaanottaa informaatiota että itse tuottaa sisältöä. Erilaisten käyttäjien käsissä sosiaalinen media muuntuu eri tarkoituksiin. Toisaalta sosiaalinen media on erinomainen kommunikaation apuväline, mutta toisaalta se on mahdollista valjastaa tehokkaaksi aseeksi. Laaja-alainen, reaaliaikainen tiedonvälitys avaa väylän tehokkaalle ja helpolle kommunikoinnille, mutta nämä samat ominaisuudet tekevät

väärissä käsissä sosiaalisesta mediasta myös helppokäyttöisen ja laajalle ulottuvan mahdollisen väkivallan välineen. (Suominen, Östman, Saarikoski & Turtiainen 2013.)

Todennäköisesti Pohjoismaissa tunnetuin sosiaalisen median kautta levitetty julistus on vuonna 2011 Norjan terrori-iskuihin syyllistyneen Anders Behring Breivikin kirjoittama 1500-sivuinen manifesti, jolla hän perusteli oikeutustaan 77 ihmisen joukkomurhaan. Myös Jokelan koulusurmien tekijä Pekka-Eric Auvinen käytti sosiaalista mediaa hyväkseen aatteidensa levittämiseen: hän julkaisi lukusia YouTube-videoita, avasi ideologisia näkemyksiään omilla verkkosivuillaan ja jätti jälkeensä 21 tiedostoa, joista yksi oli hyökkäyssuunnitelma ja yksi manifesti. Turun puukottaja Abderrahman Bouanane luki videolle ääneen kirjoittamansa manifestin ja julkaisi videon arabiankieliseen pikaviestipalveluun vain hetkiä ennen tekoaan. Kauhajoen koulusurmien tekijä Matti Saari puolestaan osallistui aktiivisesti verkkokeskusteluihin, joissa ihannoitiin koulusurmia. Myös hän oli aktiivinen sosiaalisen median käyttäjä, ja hän oli ennen tekoaan ladannut YouTube-tililleen videoita itsestään ampumassa ampumaradalla. Myyrmannin räjähdysten aiheuttanut Petri Gerdt oli tunnettu vakiokeskustelija Kotikemia-internetfoorumilla, ja Sellon ampumavälikohtauksen tekijä Ibrahim Shkupolli oli puolestaan ilmoittanut tappavansa naisystävänsä niin, että koko maailma muistaisi hänet.

2.3.1 Epäyksilöityminen ja anonymiteetti

Sosiaalisen median nousun myötä keskusteluun on liittynyt epäyksilöitymisen käsite, jolla tarkoitetaan yksilöllisyyden katoamista toimittaessa laajoissa ympäristöissä tai ihmisjoukoissa. Epäyksilöityminen tarjoaa ikään kuin kasvottomuuden verhon, joka tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia; toisinaan se mahdollistaa sosiaalisen median kautta yhteenkuuluvuuden tunteen lisääntymistä ja halua samaistua tai kuulua tiettyyn yhteisöön, mutta toisinaan se antaa suojan ja vapauden tehdä mitä tahansa kenelle tahansa. Tällöin vuorovaikutus on epäsosiaalista, ja vaikka toiminta tapahtuukin sosiaalisten suhteiden välityksellä, negatiivinen ja toisinaan aggressiivinenkin käytös tavoittelee yhteisön tai yksilön vahingoittamista. Huolimatta siitä, että parhaimmillaan sosiaalinen media ja sen tarjoamat mahdollisuudet voivat laajentaa maailmankuvaamme, pahimmillaan epätarkka ja huolimaton informaationlevitys voi johtaa maailmankuvan epämääräistymiseen ja

vääristymiseen, ja juuri sen vuoksi medianlukutaito on nykypäiväiselle mediankuluttajalle äärimmäisen tärkeä ominaisuus. (Matikainen 2008.)

Sosiaalisen median tarjoama anonymiteetti voi joissain tapauksissa johtaa aggressiivisuuteen. Yksilö saattaa toisinaan jopa unohtaa olevansa yksin vastuussa omista tekemisistään ja sanomisistaan silloin, kun hänen identiteettinsä on häivyttynyt sosiaalisen median yhteisöjen taakse (Davies 1006, 227). Yksilö määrittelee itsensä ryhmän kautta sosiaalisen median yhteisöissä, ja lisäksi yksittäinen ihminen voi ajautua ongelmiin pelkän tietyn ryhmän jäsenyyden kautta huolimatta siitä, käyttäytykö yksilö itse millään tavoin epäilyttävästi tai normien vastaisesti. Lean, Spearsin ja Grootin vuonna 2001 tekemässä tutkimuksessa havaittiin, että jo pelkästään internetryhmän luoma anonymiteetti voi joissain yksilöissä aikaansaada epätoivottua käytöstä ja aggressiivisuutta.

2.3.2 Medianäkyvyyden merkitys väkivaltatekojen uutisoinnissa

Massaväkivallan tekijät saavat lähtökohtaisesti paljon mediatilaa riippumatta heidän motiiveistaan, etnisyydestään tai poliittisesta tai uskonnollisesta vakaumuksestaan. Taatulla mediahuomiolla on myös kääntöpuolensa, sillä monelle tekijälle se on yksi suurimmista teon motiiveista; laaja mediahuomio on monelle fundamentaalisesti tavoiteltava asia ja sillä voidaan toisinaan myös innoittaa tai kannustaa muita ihmisiä syyllistymään vastaaviin tekoihin. (Lankford & Madfis 2018.) Monesti mediaa on myös monien joukkosurmien yhteydessä käytetty hyväksi tekijän viestinviejänä, sillä media on tekijälle äärimmäisen helppo väline saattaa jokin tekoon liittyvä viesti julkisuuteen ison yleisön kuultaville ja nähtäville. Julkisuutta ja mediahuomiota janoavien tekijöiden ja median välillä vallitsee siis jopa lähes symbioottinen side. (Ghetti 2008.)

Mediassa massaväkivaltaa ja joukkosurmia käsitellään ja uutisoidaan eri tavoin riippuen tekijän etnisyydestä ja poliittisesta tai uskonnollisesta vakaumuksesta. Useimmiten ei-valkoisten henkilöiden ja muslimien tekemistä väkivaltarikoksista uutisoidaan enemmän ja negatiivisempaan sävyyn verrattuna valkoisten ihmisten tekemiin vastaaviin tekoihin. Mohamad Hamas Elmasryn ja Mohammed el-Nawawyn (2019) tutkimuksessa on vertailtu

sitä, miten Los Angeles Times- ja New York Times-lehdissä uutisoitiin muslimin vuonna 2016 tekemää Orlandon joukkoampumista ja valkoihoisen ei-muslimin vuonna 2017 tekemää Las Vegasin joukkoampumista. Tutkimuksen mukaan huolimatta pienemmästä uhrimäärästään, muslimin tekemä joukkosurma sai enemmän mediahuomiota. Tämän lisäksi tekoja lähestyttiin eri kontekstien kautta: Las Vegasin ampuja nähtiin inhimillistettynä, yksinäisenä mielenterveysongelmaisena yksittäistapauksena kun taas Orlandon ampujaa käsiteltiin terroristisesta näkökulmasta globaalin sodan osanottajana. Elmasryn ja el-Nawawyn mukaan eri tavoin asennoituneella uutisoinnilla saatetaan joko tahallisesti tai tahattomasti väheksyä valkoisten länsimaalaisten tekemiä massaväkivaltatekoja ja samanaikaisesti muslimien tai tummaihoisten tekijöiden uskonnollista ja etnistä taustaa korostamalla lisätä tai vahvistaa islaminuskoon kohdistettavia ennakkoluuloja.

Valtaosa aiemmin tehdystä massaväkivalta- ja joukkosurmatutkimuksesta koskee lähinnä Yhdysvalloissa tehtyjä joukkoampumisia. Tutkimuksissa (esim. Silva & Capellan 2019; Schildkraut, Elsass & Meredith 2018) on todettu, että riippuen tekijän sosiaalisesta profiilista tapaukset luokitellaan useimmiten joko terrori-iskuiksi, mielenterveysongelmaisen opiskelijan tekemiksi koulusurmiksi tai psyykkisesti pahoinvoivan, syrjäytyneen valkoisen miehen tunteidenpurkauksiksi. Lisäksi tekojen on todettu saavan enemmän mediahuomiota ja julkisuutta, mikäli joukkosurma tehdään koulussa, uhrin ja/tai tekijät ovat nuoria tai jos kuolleiden tai haavoittuneiden määrä on suuri. Tämän vuoksi erityisesti ne tekijät, jotka nimenomaisesti tavoittelevat suurta mediahuomiota, ovat muita massaväkivaltatekoihin syyllistyviä vaarallisempia, koska heidän tavoitteenaan on saavuttaa mahdollisimman suuri kuolonuhrien ja haavoittuneiden määrä mediahuomion ja julkisuuden maksimoimiseksi.

Median suhtautumista joukkosurmiin on kritisoitu laajasti. Esimerkiksi Lankford ja Madfis (2018) ovat esittäneet useita ajatuksia sen suhteen, kuinka uutisointitapaa tulisi muuttaa, jotta tulevaisuudessa yksi tekijöiden motiiveista ei ainakaan olisi laaja medianäkyvyys. He ovat ehdottaneet, että mikäli tekijän nimen tai kuvan julkaisuun ei ole erittäin painavaa syytä (kuten karanteenin tekijän löytäminen), median ei tulisi julkaista ollenkaan tekijöiden nimiä tai kuvia. Toiseksi he ovat ehdottaneet mielenterveyspalveluiden saatavuuden helpottamista, laadun parantamista ja palveluiden kohdentamista, koska monilla massaväkivaltarikoksiin syyllistyvällä on runsaasti erilaisia mielenterveysongelmia. Haasteena on kuitenkin se, että

valtaosa mielenterveysongelmista kärsivistä ihmisistä on täysin vaarattomia ja heidän mahdolliset tuhoisat ajatuksensa kohdistuvat ainoastaan heihin itseensä, eivät ympäröiviin ihmisiin. Sen lisäksi mahdollisten tulevaisuuden joukkosurmaajien seulominen ihmismassasta on lähes mahdotonta, jolloin palvelujen kohdentamista riskihenkilöiksi tunnistetuille ei ole mahdollista toteuttaa. Kolmas ehdotus koskee tuliaseiden saatavuutta ja nimenomaan tuliaseiden hankkimisen rajoittamista; tällä keinolla muutoksia saataisiin eniten aikaan erityisesti Yhdysvalloissa, mutta aseiden hankinnan rajoittaminen on poliittisesti hyvin vaikea toimenpide. Tätä keinoa on kuitenkin käytetty jonkin verran muualla maailmassa, ja esimerkiksi Suomessa koulusurmien jälkeen käsiaseiden hankintalupien saamista vähennettiin ja kriteerejä kiristettiin.

2.3.3 Perinteisen ja sosiaalisen median fuusio ja digitaalinen julkisuus

Internet ei ole ympäröivästä maailmasta irrallinen todellisuus, vaan siitä on tullut konkreettinen osa jokapäiväistä arkielämää (Hinton & Hjorth 2013, 7). Älypuhelin yleistyksen seurauksena internet ja sen myötä media on jatkuvasti läsnä kaikkialla nopeammin kuin koskaan aiemmin, ja samalla erilaiset mediamuodot ovat konsolidoituneet keskenään. Huolimatta mediamuotojen yhdentymisestä, verkolla on edelleen vain sille yksinomaan mahdollisia ominaisuuksia ja piirteitä - näistä ylivoimaisesti keskeisimpänä ja tärkeimpänä sosiaalinen media. Sosiaalisella medialla on ollut valtava vaikutus tiedonvälityksen kehittämisessä, ja sitä onkin toisinaan pidetty niin sanotun perinteisen median vastavoimana tai jopa uhkaajana. Laajemman yhteiskunnallisen näkökulman saavuttamiseksi olisi kuitenkin arvokkaampaa tarkastella perinteisen ja modernin median muodostamaa kokonaisuutta vastakkainasettelun sijaan. (Matikainen 2012.)

Digitaalinen julkisuus on Lilly Korpiolan (2011) mukaan internetin aiheuttama viestintäkentän murros, joka voidaan ajatella eräänlaisena modernina julkisena tilana, jossa erilaiset yhteisöt, verkostot ja toimijat kohtaavat; digitaalinen julkisuus toimii reaaliajassa 24 tuntia vuorokaudessa vuoden jokaisena päivänä. Sosiaalisen median ansiosta perinteisen, ammattimaisen journalismin rinnalle on noussut joukko uudenlaisia viestintäkeinoja, joiden avulla yksittäinen ihminen voi toimia sisällöntuottajana. Elisa Juholinin (2017) mukaan digitaalinen julkisuus puolestaan haastaa kriisiviestintää, koska sosiaalisen median avulla uutiset leviävät nopeasti. Yksilöt tekevät kuluttamansa median pohjalta nopeita tulkintoja, ja sen vuoksi tiedonlähteiden luotettavuuden kriittinen arviointi on tärkeää.

Viestinnän nopeutuminen ja informaation samanaikainen leviäminen laajalle on tunnusomaista digitaaliselle julkisuudelle, jolloin ajan ja paikan käsitteet voivat muuttua ja yleisöt pirstaloituvat vaikeammin tunnistettaviin ja pienempiin yksiköihin. Toisaalta informaation nopea ja laaja-alainen kierrätys tarkoittaa samanaikaisesti sitä, että massiivisiin tapahtumiin liittyvä uutismedia leviää hyvin tehokkaasti suurtenkin yleisöjen tietoisuuteen. Täten digitaalisella julkisuudella voi olla sekä yhdistäviä että pirstaloivia vaikutuksia yleisöihin. (Korpiola 2011.) Juholinin (2017) mukaan digitaalisen julkisuuden myötä kriisit ovat samanaikaisesti myös mediakriisejä, joita on haastavaa hallita. Hyvällä kriisiviestinnällä on useita kriteerejä: viestinnän tulee ensisijaisesti olla peittelemätöntä ja luotettavaa, ja samalla sen tulee tarjota helposti saavutettavissa olevaa informaatiota tärkeimmille kohderyhmille. Sosiaalinen media avaa väylän nopealle tiedonvälitykselle korkealla saavutettavuudella, mutta informaation todenmukaisuus ja avoimuus eivät aina välttämättä ole vaaditulla tasolla.

Huolimatta perinteisen ja sosiaalisen median välisistä kilpailuasetelmista ja vastakkainasettelusta sosiaalisen median nousu ei ainakaan toistaiseksi ole merkittävästi vaikuttanut perinteisen median suosioon; luottamus perinteiseen uutismediaan on edelleen korkea, eivätkä perinteiset viestintävälineet ole näillä näkymin romahtamassa sosiaalisen median tieltä. Perinteinen media määrittää edelleen hyvin pitkälti sosiaalisen median keskustelunaiheet ja agendat, ja riippuvuussuhde on enemmän perinteiseen mediaan kallellaan. Rajanveto sosiaalisen ja perinteisen median välillä ei ole kuitenkaan aina täysin yksiselitteistä tai ongelmattonta – sosiaalisen median toimintojen hyödyntäminen perinteisen median kehittämisessä sekä perinteisen median edustajien läsnäolo sosiaalisen median palveluissa samentavat jo lähtökohtaisesti usvaista perinteisen ja sosiaalisen median väliin piirrettyä viivaa. Nykypäivänä lähes kaikilla uutissivustoilla on mahdollisuus esimerkiksi keskustella tai kommentoida luotua sisältöä tai jakaa artikkeli sosiaaliseen mediaan, mikä kaventaa perinteisen ja sosiaalisen median välistä kuilua entisestään. (Matikainen 2012.)

3.2 Tutkimusasetelma

3.1 Tutkimuskysymys

Tutkimuksen tarkoituksena on analysoida 2000-luvun suomalaisessa hyvinvointivaltiossa tapahtuneiden laajasti uutisoitujen massaväkivaltarikosten uutisointia. Tarkoituksena on vastata kysymykseen:

1. Millainen diskurssi 2000-luvulla Suomessa tapahtuneista joukkosurmista ja niiden tekijöistä syntyy Ylen uutisartikkeleiden pohjalta?

Tutkimuskysymykseen pyritään vastaamaan seuraavan alakysymyksen avulla:

1. Uutisoidaanko massaväkivaltarikoksesta ja sen tekijästä Ylen uutisartikkeleissa eri tavoin riippuen tekijän uskonnollisesta tai poliittisesta vakaumuksesta tai kulttuuris-etnisestä taustasta?

3.2 Aineisto ja menetelmä

3.2.1 Aineisto

Tutkielman aineistoksi on valittu Ylen verkkouutissivustolla julkaistut uutisartikkelit viidestä eri 2000-luvulla tapahtuneesta joukkosurmasta: Jokelan koulusurma 7.11.2007, Kauhajoen koulusurma 23.9.2008, Sellon ampumavälikohtaus 31.12.2009, Hyvinkään joukkoampuminen 26.5.2012 ja Turun puukotus 18.8.2017.

Yle eli Yleisradio Oy on valtakunnallinen mediayhtiö, jonka omistaa Suomen valtio. Aineistoon on sisällytetty vain sellaiset uutisartikkelit, jotka on julkaistu Ylen verkkouutissivustolla vuorokauden sisään sen jälkeen, kun ensimmäinen tekoa koskeva artikkeli on julkaistu. Tällä tavoin aineisto ei paisu tarpeettoman suureksi ja artikkeleita on mahdollista analysoida tehokkaasti. Lisäksi menetelmäksi valittu kriittinen diskurssianalyysi

on parhaimmillaan analysoitaessa aineistoa, jonka ilmestyessä tietoa tekijästä on ollut vielä vähäisesti saatavilla, jolloin julkaisuissa on joko tahattomasti tai tahallisesti käytetty kieltä, joka on sävyttynyt tietynlaiseksi myötäillen tiettyjä tekijän ominaisuuksia liittyen kulttuuris-etniseen, poliittiseen tai uskonnolliseen taustaan.

3.2.2 Menetelmä

Tutkielman menetelmäksi on valittu kriittinen diskurssianalyysi. Sen taustalla on sosiaalinen konstruktionismi, ja sen avulla on mahdollista tutkia sitä, kuinka kielenkäytöllä on mahdollista tuottaa poliittista ja sosiaalista eriarvoisuutta. Kriittinen diskurssianalyysi on ensisijaisesti kiinnostunut siitä, miten diskurssit rakentuvat ja miten niistä syntyy tietorakenteita, joilla voidaan ohjata ihmisten toimintaa. Lisäksi se tutkii, millaiset diskurssit nousevat yhteiskunnissa keskeisiksi ja millaisia yhteiskunnallisia rakenteita ja yksilöä koskevia asempointeja ne muodostavat. Sosiaalinen todellisuus rakentuu sen pohjalle, millä tavoin asioista puhutaan, mitä niistä ajatellaan ja kuinka niihin suhtaudutaan. Diskurssit ovat yksiä tärkeimmistä yhteiskuntaan vaikuttavista keinoista; niiden avulla voidaan välittää tapoja, normeja, arvoja ja identiteettejä, opettaa ideologioita ja merkityksiä sekä pyytää ja antaa suostumuksia. (Cameron & Panović 2014; Fairclough 1995.)

Berglezin (2010) mukaan kriittisen diskurssianalyysin avulla tekstistä on mahdollista analysoida sekä laajempia teemoja että kielellisiä yksityiskohtia, ja lisäksi tarkastella tekstin mikro- ja makrostruktuuria. Juuri edellä mainittujen ominaisuuksien vuoksi metodi on valittu tämän tutkielman tutkimusmenetelmäksi, koska kriittisen diskurssianalyysin avulla voidaan tarkastella sekä sosiaalipoliittisia asempointeja, sosiaalista kanssakäymistä median ja sen kuluttajien välillä ja siitä polveutuvia moniulotteisia valtasuhteita ja asenteita.

Kriittisellä diskurssianalyysillä voidaan tutkia poliittisen ja sosiaalisen eriarvoisuuden syntymistä kielenkäytön kautta. Se tarkastelee, kuinka epätasa-arvoa ja sosiaalista valtaa tai sen väärinkäyttöä luodaan, ylläpidetään tai vastustetaan erityisesti sosiaalipoliittisessa tai yhteiskunnallisessa kontekstissa puhe- tai tekstivälitteisesti. Kriittisessä diskurssianalyysissä kieltä voidaan tarkastella sekä yhteiskunnallisena vaikuttajana että sen tuotoksena perustuen

siihen, millainen suhde näillä kahdella näkökulmalla on toisiinsa nähden. Keskeisimmin kriittinen diskurssianalyysi perehtyy selittämään, kuvaamaan tai kritisoimaan tapoja, joilla diskurssit vaikuttavat siihen, millaisia ideologioita, asenteita tai jaettuja ymmärryksiä kyseisessä yhteiskunnassa pidetään hyväksyttävänä ja miten diskurssit muodostavat ympäristössään konkreettisesti malleja hyväksyttävälle tulkinnoille tai toiminnoille. (van Dijk 1993; Phillips & Hardy 2002; Wooffiitt 2005.)

Kriittinen diskurssianalyysi etsii teksteistä piilomerkityksiä ja -viestejä, joiden avulla on mahdollista havaita kirjoittajan sisäänrakennettuja, tiedostamattomia näkemyksiä. Joukkosurmien tekijöiden erilaiset etniset taustat sekä poliittiset tai uskonnolliset vakaumukset herättävät puolueettomimmiskin toimittajissa väistämättä joitakin tahattomia primitiivitaipumuksia, joita ei välttämättä ole työstetty huolellisen journalistisen toimintatavan kautta.

4. Suomalaisten joukkosurmien mediakuva 2000-luvulla

4.1 Jokelan koulusurma

Jokelan koulusurma oli Tuusulassa, Jokelan koulukeskuksessa 7.11.2007 tapahtunut aseellinen joukkosurma, joka vaati yhdeksän kuolonuhria mukaan lukien kyseisessä oppilaitoksessa opiskelleen tekijän, 18-vuotiaan Pekka-Eric Auvisen. Auvinen surmasi 22-kaliiperisella tarkkuuspistoolilla ampuen kuusi opiskelijaa, joista kolme oli alaikäisiä, koulun terveydenhoitajan, rehtorin ja lopuksi itsensä. Lisäksi hän haavoitti kahtatoista. Teon jälkeisen vuorokauden aikana 7.11.2007-8.11.2007 Yle julkaisi yhteensä 29 uutisartikkelia, jotka löytyvät Ylen verkkouutishakupalvelusta hakusanalla “Jokela”. Tämän kappaleen artikkeliviitteillä viitataan liitteessä 1 numeroituihin uutisartikkeleihin.

Tekijän kerrotaan olevan 18-vuotias mies, Jokelan lukion abiturientti ja kaksilapsisen perheen vanhempi lapsi, eikä hänellä ei ole aiempaa rikosrekisteriä. (14) Tekijän nimi annetaan median tietoon tekopäivää seuraavana aamuna (18). Tekijää kuvaillaan käyttäen päällekkäisesti termejä “mies”, “mieshenkilö” ja “mieshahmo” yhteensä 13 eri artikkelissa. Lisäksi häntä kuvaillaan nimityksellä “ampuja” tai “kouluampuja” yhteensä 15 eri artikkelissa, nimityksellä “epäilty” yhteensä kahdeksassa eri artikkelissa ja nimityksellä “tekijä” yhteensä kuudessa eri artikkelissa. Tekijän luokkatoveri kuvailee tekijän olleen “erilainen kuin muut, mutta ei olisi ikinä uskonut, että hän tekee tällaista” (24). Lisäksi häntä kuvaillaan “oppilaana, joka oli kiinnostunut aseista ja ampumisesta” (11), ja eräät koulun opiskelijat kuvailevat tekijää “kylmäveriseksi tappajaksi, joka murhasi monia ilmeisesti ilman syytä” (6) ja “hulluksi ampujaksi” (6). Lisäksi ampujaan viitataan “nuorukaisena” (19) ja “koulusurmaajana” (24). Itse teosta käytetään nimityksiä “ammuskelu” tai “kouluammuskelu” yhteensä 9 eri artikkelissa, nimitystä “ampumavälikohtaus” kolmessa eri artikkelissa ja nimitystä “koulusurma” kahdessa eri artikkelissa. Lisäksi tekoon viitataan termeillä “koulutragedia” (23), “tragedia” (4 ja 6) ja “valtava, mieletön inhimillinen tragedia” (21).

Keskusrikospoliisin tiedotustilaisuudessa kerrotaan, että tekijä on jättänyt kotiinsa itsemurhaviestin, mutta poliisi ei vielä tällöin kerro viestin sisältöä (29). Lisäksi selviää, että

tekijä on rekisteröitynyt Helsinki Shooting Club –ampumaradan käyttäjä, ja rekisteröitymisen nojalla aselupa on myönnetty tekijälle 19.10.2007 eli vain alle kuukausi ennen tekoa. Tekijä oli alun perin hakenut aseensa hallussapitolupaa 9-milliseen puoliautomaattipistooliin, jota poliisi oli kuitenkin pitänyt liian tulivoimaisena aseena. Sen sijaan tekijälle myönnettiin lupa pienempään, 22-kaliiperiseen pistooliin, josta lopulta tuli myös kouluammuskelujen tekoväline. Helsinki Shooting Club on halunnut selvittää tekijän jäsenyyttä seurassa ja kertoo, että tekijä on käynyt ampumakerhossa ainoastaan yhden kerran ohjatulla tutustumiskäynnillä kesällä 2007, jonka yhteydessä hän oli samalla liittynyt kerhon jäseneksi. Kyseisen käynnin jälkeen tekijä ei käynyt enää kertaakaan ampumaradalla tai Helsinki Shooting Clubin tiloissa.

KRP:n tutkinnanjohtaja Tero Haapala kertoo, ettei vielä ole varmaa, olivatko uhrin satunnaisesti valittuja vai etukäteen harkittuja (17). Uhrien nimet ja sukupuolet annetaan median tietoon tekopäivän iltana. (13) Kaikkia uhreja oli ammuttu lukuisia kertoja, eikä heidän pelastamiseen ollut tehtävissä mitään (22). Ammuskelun oletetaan olleen enimmäkseen satunnaista huolimatta siitä, että tekijä ei ampunut jokaista kohtaamaansa ihmistä. Tekijän tarkoituksena oli ilmeisesti myös sytyttää koulu tuleen, sillä koulun seiniä oli valeltu nesteellä, jota oli yritetty saada leimahtamaan. Poliisi kertoo, että tekijä on internetissä kuvaillut tekoa, jonka aikoo toteuttaa, ja tekijä vaikuttaa pitkälti toimineen oman, tarkkaan laatimansa käsikirjoituksen mukaisesti. Lisäksi poliisi avaa tekijän jättämän itsemurhaviestin sisältöä: tekijä jätti omaisilleen jäähyväiset, mutta viesti sisälsi myös yhteiskuntavastaista tekstiä.

Opetushallituksen pääjohtaja Kirsi Lindroos on osannut pelätä ja odottaa jotakin Jokelan kaltaista tapahtuvaksi (11). Hänen mukaansa teot eivät voi tulla yllätyksenä, mikäli on seurannut mitä maailmalla on viime aikoina tapahtunut, ja vaikka tämänkaltaisiin tapahtumiin on henkisesti voitu tietyissä määrin etukäteen varautua, on tärkeää selvittää syyt, jotka ovat johtaneet teokseen. Lindroosin mielestä teosta voidaan syyttää sekä omien resurssien puutteita että osittain muualta opittuja järkyttäviä malleja. Koulutyötä hoidetaan suurissa luokissa vähillä resursseilla ja kuraattorien ja kouluterveydenhuollon määrää on vähennetty. Kiusaamista yritetään ennaltaehkäistä, mutta lopulta törmätään aina resurssiasioihin, ja Lindroosin mukaan Jokelan tapahtumat osoittavat sen, miten vakava

tilanne on. Jokelan kaltaisten tapahtumien ennaltaehkäisy on Lindroosin mielestä äärimmäisen vaikeaa, ellei jopa mahdotonta huolimatta siitä, että tekijä on oppilas, joka osoitti huomattavaa kiinnostusta aseisiin ja ampumiseen ja oli tuonut internetissä ilmi kiinnostuksensa. Lindroosin mukaan ongelmallista on se, että koulu ei voi mitenkään puuttua tämänkaltaisiin tilanteisiin, vaan silloin tarvittaisiin kodin ja poliisin yhteistyötä: mikäli kuka tahansa oppilaista osoittaa mitä tahansa huolestuttavia merkkejä ja oireita, tieto siitä on välittömästi saatava sekä koulun että vanhempien tietoon ja asiaan on puututtava.

Tuolloinen tasavallan presidentti Tarja Halonen uskoo, että Jokelan tapahtumat vaikuttavat merkittävästi suomalaisten yleiseen turvallisuuden tunteeseen; tapahtuneella on Halosen mukaan kauaskantoiset vaikutukset siihen yhteisöön ja yhteiskuntaan, jonka suomalaiset ovat oppineet tuntemaan turvallisena (4). Toisaalta hän kunnioittaa sitä, kuinka solidaarisesti koulu yhteisössä ihmiset ovat käyttäytyneet toisiaan kohtaan tällaisten tapahtumien sattuessa ja uskoo sen olevan hyvin merkityksellistä turvallisen kouluympäristön uudelleenrakentamisessa (27). Samalla Halonen ilmoittaa, että hallituksen jäsenet ovat harkinneet nuorten mielenterveysmäärärahojen korotusta ja kertoo, että aselain tiukentamista nuorten osalta tullaan pohtimaan ja tarkastelemaan uudelleen.

Internetpalveluilla keskustelut käyvät kiivaina teon jälkeen (20). Facebookiin on perustettu häirikköryhmä ”Jokela Highschool Shooting Sympathizers”, jonka jäsenien mukaan kouluammuskelu on järkevä ja rehellinen reaktio nyky-yhteiskunnan kauhuihin. Tekoa seuraavan päivän aikana keskustelupalstat täyttyvät kannanotoista sekä puolesta että vastaan. YouTube-videopalveluun leviää tekoa seuraavan yön ja aamun aikana videoita, joissa tekijän käyttämä Sturmgeist89-internetnimimerkki on useasti esillä. Lisäksi joku julkaisee tekijän nimissä muutama tunti tekijän kuoleman jälkeen uudelleen tekijän kirjoittaman poliittisen manifestin. Jotkut tuntuvat ihailevan tekijää tai samaistuvansa häneen käyttämällä esimerkiksi tekijän sotapeleissä ja muissa yhteyksissä käyttämiä nimimerkkejä joko täysin kopiaiden tai muutamalla kirjaimella tai numerolla muunneltuna. Suomessa tuolloin suurimpaan verkkoyhteisöön, Suomi24:een, kertyy jo tekopäivän aikana satoja keskusteluja, joista suosituin yksittäinen viestiketju avataan ensimmäisen vuorokauden aikana noin 100 000 kertaa (7).

Palvelinten ylläpitäjät poistavat tekoon liittyviä videoita, henkilötietoja, ajatuksia ja keskusteluja, mutta niitä julkaistaan uudelleen jatkuvasti vähintään yhtä nopeasti uusille sivustoille (20). Jokelan ammuskelua on ennakoitu internetissä jo ennen tekoa epäilyttävien kirjoitusten ja videoiden muodossa; videopalvelu YouTubeen ladataan ennen tekoa video, joka on nimetty “Jokela High School Massacre – 11/7/2007”. Videolla kuvataan Jokelan koulua ja tunnistamaton mieshenkilö liikkuu koulun alueella ja osoittaa kameraa aseella. Videon taustamusiikiksi on valittu yhtyeen KMFDM kappale Stray Bullet, jolla on yhteyksiä yhteen maailman kuuluisimmista ja tuhoisimmista kouluammuskeluista Columbine High Schoolissa, sillä KMFDM-yhtyeen sanoituksia julkaistiin toisen Columbinen tekijän nettisivuilla ennen tekoa. Tekopäivänä lukuisia internetosoitteita suljetaan ja kyseinen video poistetaan YouTubeesta.

Tekijä kuvailee itseään IRC-galleriassa ja YouTube-profiilissaan “18-vuotiaaksi suomalaismieheksi, joka on valmis kuolemaan asiansa puolesta”, uhkaa eliminoivansa kaikki sellaiset ihmiset, joiden kokee olevan “epäsopivia”, kertoo saaneensa tarpeekseen ympäröivästä yhteiskunnasta ja ilmoittaa olevansa haluton olemaan enää osa sitä (20). Tekijä esiintyy sosiaalisen median palveluissa koko omalla nimellään, kuvallaan ja jakaa myös syntymäaikansa. Tekijä harrasti vapaa-ajallaan tarkkuusammuntaa ja hän oli ampumaseuran jäsen (15). Hänelle oli myönnetty aseenkantolupa vain muutamaa viikkoa aiemmin. Tekijän kerrotaan lisäksi olleen aktiivinen videopelien pelaaja, ja erityisesti hänen kerrotaan pelanneen erilaisia tietokoneella pelattavia sotapelejä (19). Tekijän pelasi etenkin suosittua Battlefield 2 -ammuntapeliä, jonka parissa hän vietti keskimäärin noin 50 minuuttia päivittäin. Pelin tiedostojen mukaan tekijän viimeinen pelikerta oli vain muutama tunti ennen ammuskelua. Tekijä käytti pelissä nimimerkkiä NaturalSelector89.

4.2 Kauhajoen koulusurma

Kauhajoen koulusurma on uhrimäärässä mitattuna Suomen tuhoisin joukkosurma. 22-vuotias koulun opiskelija Matti Saari tappoi 23.9.2008 Seinäjoen koulutuskuntayhtymän tiloissa 22-kaliiperisellä pistoolilla ampuen yhteensä 11 ihmistä: yhden opettajan, yhdeksän opiskelijaa ja itsensä. Lisäksi hän haavoitti kolmea. Teon jälkeisen vuorokauden aikana

23.9.2008-24.9.2008 Yle julkaisi yhteensä 54 uutisartikkelia, jotka löytyvät Ylen verkkouutishakupalvelusta hakusanalla “Kauhajo”. Tämän kappaleen artikkeliviitteillä viitataan liitteessä 2 numeroituihin uutisartikkeleihin.

Tekijän nimi annetaan medialle jo tekopäivän aikana, kun Tampereen yliopistollisen sairaalan johtajaylilääkäri Matti Lehto vahvistaa tekijän kuolleen vammoihinsa sairaalassa (5). Poliisi on päättänyt, että uhrien nimiä ei ainakaan toistaiseksi anneta median tietoon (25). Tekijästä käytetään nimitystä “ampuja” yhteensä 21 eri artikkelissa, nimitystä “tekijä” kuudessa eri artikkelissa ja nimitystä “epäilty” yhteensä kahdessa eri artikkelissa. Lisäksi tekijää kutsutaan nimillä “nuorukainen” (1 ja 2) ja “mies” (5 ja 34). Itse tekoa nimitetään eniten nimityksillä “kouluammuskelu”, “ammuskelu”, “ampumavälikohtaus”, “ampumatapaus” ja “ampumistapaus”, joita käytetään keskenään päällekkäisinä termeinä. Teosta käytetään nimitystä “tragedia” yhteensä 20 eri artikkelissa. Lisäksi teosta käytetään nimitystä “verilöyly” (36) ja “veriteko” (2, 46 ja 54).

Tekijästä on löytynyt runsaasti informaatiota erilaisista internetyhteisöistä, kuten YouTubesta, IRC-galleriasta ja Suomi24.fi-foorumilta (2). Ennen tekoa verkkoon on ladattu aineistopaketti, joka on nimetty “Massacre in Kauhajoki” ja sisältää kokoelman videoita ja valokuvia tekijästä. Tekijä on kirjautunut IRC-galleriaan viimeisen kerran vain alle tunnin ennen tekoa, jolloin hän on käynyt lisäämässä profiilisivulleen linkin, joka johtaa kyseiseen aineistokokoelmaan. Videomateriaaleissa kuvataan muun muassa tekijää ampumassa käsiaseella ampumaradalla, ja lisäksi hän on kuvannut itseään sanomassa englanniksi kameralle “hyvästi” ja “sinä kuolet seuraavaksi”. Aineistokokoelma poistettiin internetistä hyvin pian teon jälkeen.

Tekijä käyttää internetissä useimmiten nimimerkkiä “Wumpscut86” saksalaisen Wumpscut-yhtyeen inspiroimana (2). Hän siteeraa YouTube-profiilissaan yhtyeen erästä kappaletta, jonka sanoitukset kääntyvät vapaasti suomentaen “koko elämä on sotaa / ja koko elämä on kipua / sinä taistelet yksin / henkilökohtaisessa sodassasi”. Hän kuuluu IRC-galleriassa misantropia- eli ihmisvihayhteisöön, ilmoittaa kiinnostuksenkohteikseen aseet, tietokoneet, seksin ja oluen ja kertoo nauttivansa kauhuelokuvien katselusta ja kuuntelevansa raskasta

musiikkia. Suomi24.fi-palstalle jättämässään treffi-ilmoituksessa hän kertoo olevansa 22-vuotias kauhajokelainen sinkkuopiskelija. Huolimatta aktiivisesta internetikäyttäytymisestään tekijä ei anna sivustoilla selitystä teolleen.

Poliisin kerrotaan kuulustelleen tekijää tekoa edeltävänä päivänä tekijän julkaisemien YouTube-videoiden vuoksi (11). Poliisin selvitystyö alkoi tekoa edeltävänä perjantaina, kun ulkopuolisen vihjeen avulla poliisi löysi tekijän julkaisemat YouTube-videot ja Kauhajoen koulun viereiselle tontille oli tuotu hautakynntilä. Tekijä kiisti tuoneensa kynntilää. Haastattelun yhteydessä tekijän kotiin oli samalla tehty kotietsintä. Ase oli tekijän ensimmäinen, ja hänelle oli myönnetty aseeseen määräaikainen aselupa elokuussa eli vain noin kuukausi ennen tekoa. Aselupaa tai aseiden hallussapitoa ei kuitenkaan peruutettu, sillä asiaa käsitellyt rikoskomisario ei todennut löytäneensä sitä puoltavia seikkoja. Poliisiylijohdaja Mikko Paatero ei osaa sanoa, oliko arviointivirhe antaa tekijän pitää aseensa: kun aselupaa harkitaan uudelleen, poliisin tulee arvioida, onko tilanteen kokonaisuus tai henkilön ominaisuudet muuttuneet verrattuna tilanteeseen, jossa aselupa on aiemmin myönnetty. Paatero arvelee, että asetta tai sen kantolupaa ei päädytty poistamaan, koska julkaistuilla videoilla ei suoraan uhkailtu ketään yksittäistä ihmistä tai ihmisryhmää. Poliisi ei halua kommentoida, miksi asiaa käsitellyt komisario päätti jättää aseensa tekijälle (37). Interpolin johtaja Ronald Noblen mielestä poliisia ei tulisi syyttää tapahtuneesta, ja on epäoikeudenmukaista odottaa poliisilta selvännäkijän kykyjä - hänen mukaansa poliisi ei voinut tietää, että internetiin kyseisiä videoita ladannut henkilö aikoo suorittaa rikoksen (18).

Tuolloinen pääministeri Matti Vanhanen haluaisi lisätä internetin valvontaa (4). Hänen mukaansa internetin kehittämisen mahdollisuuksia tulee hyödyntää siten, että erilaiset uhkaukset ja etukäteisviestit voitaisiin saada riittävän ajoissa selville. Jokelan tapahtumien jälkeen Vanhanen on keskustellut internetvalvonnasta esimerkiksi Googlen ja Microsoftin johdon kanssa. Toisaalta tuolloinen oikeusministeri Tuija Brax korostaa, että tietosuojasäännökset muodostavat ongelmia joukkosurman tutkinnassa, ja erityisesti ammattilaisten oikeutta ja mahdollisuuksia tietojen vaihtoon tulisi lisätä (27). Myös Kauhajoen oppilaitoksen pappi Markku Orsila on sitä mieltä, että internetin käytön kasvu on tuonut mukanaan paljon sekä hyvää että pahaa (12). Tuolloisen tasavallan presidentin Tarja

Halosen mielestä vanhempien tulisi seurata aiempaa enemmän lastensa internetin käyttöä (14). Hänen mukaansa on vanhempien velvollisuus olla mukana seuraamassa, mitä internetissä tapahtuu ja samalla luoda lapsilleen internetin käyttöä koskevia rajoja samalla tavalla kuin reaali maailmassakin.

Teko poikii myös lieveilmiöitä ja antaa inspiraatiota muille: teon jälkeen useille Seinäjoen seudun opiskelijoille lähetetään uhkaavia tekstiviestejä, joiden perusteella on syytä pommiuhkan epäilyyn (9). Tekstiviesteistä ei käy ilmi, mihin rakennuksiin tai oppilaitoksiin uhkaukset kohdistuvat, eikä niistä voida yksilöidä juuri mitään muutakaan; lähinnä viesteissä sanotaan jotain tapahtuvan ja mainitaan mahdollinen pommiuhka. Tämän lisäksi tekoiltana Iltalehden Onlineen lähetetään viesti “Auvinen ja Saari ovat vain alkua. Huomenna pamahtaa Joroisten lukiossa, ettekä te voi sitä mitenkään estää” (31). Uhkaaja saadaan kuitenkin kiinni, ja hänen kerrotaan uhkailleen vastaavilla teoilla aiemminkin. Myös Pyhäjärvellä liikuksii nuorten keskuudessa teon jälkeen nimettömiä uhkailuhuhuja, jotka poliisi kuitenkin toteaa perättömiksi. Mielenterveyden keskusliiton puheenjohtaja Pekka Sauri vaatiikin erilaisilta viestimiltä toimintakulttuurinsa uudelleenarviointia ja korostaa, kuinka tärkeä rooli erilaisilla viestimillä on uusien vastaavien tekojen ennaltaehkäisemisessä (33). Hänen mukaansa tekijän nimen, kuvan ja videoiden levittäminen erilaisissa massaviestimissä ympäri maailmaa takaa tekijälle tietynlaisen kuolemattomuuden ja sankaruuden ja laajalevikkisen median tulisikin pohtia, millaisia seuraajia tekijän ikään kuin ilmaisella lobbauksella voi olla. Sauri on erityisen huolissaan siitä, luoko tekijän esilläpito houkuttelevia mielleyhtymiä niille, jotka haluavat kopiosurmata jälleen muita laajennetun itsemurhan muodossa.

Tuolloinen sisäministeri Anne Holmlundin mielestä on ilmiselvää, että tapahtuneen johdosta ampuma-aselain tiukennuksia tullaan tarkastelemaan (11). Sisäministeriö on antanut täydentävää koulutusta ja yleisohjeita koskien aselupien myöntämistä, ja Holmlund painottaakin, että Jokelan tapahtumien jälkeen ministeriö on kohentanut ja kiristänyt linjaansa. Hänen mukaansa luvan myöntämistä on harkittu erityisen tarkasti silloin, kun kyseessä on nuori ensiaseen hakija tai kun lupaa haetaan revolverityyppiseen aseeseen eli pistooliin. Lisäksi huomiota on kiinnitetty siihen, sopiiko haettava ase siihen tarkoitukseen, johon lupaa haetaan. Myös tuolloisen pääministerin Matti Vanhasen mukaan tapahtunut tulee

väistämättä vaikuttamaan siihen, miten aselait säädetään ja kuinka asedirektiiviä tullaan soveltamaan Suomessa (4). Hänen lisäksi tuolloinen tasavallan presidentti Tarja Halonen ja tuolloinen ulkoministeri Alexander Stubb toteaa olevan täysin selvää, että ampuma-aseita koskeva laki otetaan uudelleen tarkasteluun (14).

Lastenpsykiatrian erikoislääkäri Jari Sinkkosen mielestä nuoren eristäytyessä internet voi tarjota vertaisryhmän mitä omituisimmille asioille (21). Netin kautta nuori voi vapaasti toteuttaa itseään haluamallaan tavalla ja itselleen sopivissa rajoissa ja uskotella itselleen olevansa normaalissa kontaktissa muihin ihmisiin. Hän painottaa, että varhainen puuttuminen nuoren muuttuneeseen käytökseen voi olla elintärkeää ja se kuuluu kaikille, ei ainoastaan ammattilaisille. Sinkkonen uskoo, että Kauhajoen tapahtumat eivät ole yksittäistapaus, vaan kyse on laajemmasta ongelmasta: kontaktien katkeamisesta ja syrjäytymisestä. Kolumnisti Hannu Lehtilä uskoo, että Kauhajoen tekijän kaltaiset ”yli-ihmiset ja ihmisvihaajat” löytävät toisensa, mikä johtaa lopulta mahdollisesti kamaliin seurauksiin (39). Lehtilän mukaan nämä ihmiset kulkevat jossakin itsemurhaterroristien ja itsemurhan länsimaisessa välimaastossa, jossa ihmiset eivät taistele mitään konkreettista uhkaa vastaan, vaan vihollinen löytyy omasta itsestä ja ympäröivästä ihmiskunnasta. Pelastakaa Lapset ry:n kriisichattiin vastaileva Leena-Kaisa Pantsu puolestaan on sitä mieltä, että syylliset löytyvät ihan toisaalta kuin internetistä (51). Hänen mielestään on yksinkertaistettua etsiä syyllisiä internetin viharyhmistä ja niillä ihmisillä, joilla on tuhoisia ajatuksia, on nämä ajatukset ilman internetin viharyhmiäkin.

Tekopäivänä tekijän kotoa löydetään viesti, joka avaa osittain tekijän motiiveja (16). Keskusrikospoliisin tutkinnanjohtaja Jari Neulaniemi kertoo, että opiskelija-asunnosta löydettyssä viestissä tekijä kertoo suunnitelleensa tekoa vuodesta 2002 alkaen, eikä nähnyt tilanteeseen mitään muuta ratkaisua kuin pistoolin käyttäminen. Viestissään tekijä kertoo myös vihaavansa ihmisiä ja ihmisrotua. Tekoa seuraavana päivänä poliisi toteaa teon motiivina olleen viha (35). Poliisin mukaan tekijän jälkeensä jättämien viestien perusteella voidaan päätellä tekijän suunnitelleen tekoa vuosia ja hänen tavoitteenaan oli surmata mahdollisimman monta henkilöä.

Kriisipsykologi Salli Saaren mukaan on merkittävää, miten yhteneväisiä kuvia ja videoita

sekä Jokelan että Kauhajoen tekijät ovat jakaneet IRC-galleriassa ja YouTubessa (7). Saaren mielestä tämä on uusi ilmiö, johon sosiaalinen media antaa oman ulottuvuutensa ruokkimalla näyttämisenhalua ja julkisuuden nälkää. KRP:n Jari Neulaniemi pitää myös mahdollisena, että Jokelan ja Kauhajoen tekijöiden välillä oli jokin yhteys, eikä hän olisi yllättynyt, mikäli he olisivat olleet toisiinsa kontaktissa esimerkiksi internetissä (54). Teot vaikuttavat keskenään hyvin samanlaisilta ja vaikuttaa siltä, että Kauhajoen tekijä on ihannoinut edellisvuoden Jokelan tekoa. Neulaniemen mukaan on mahdollista, että Kauhajoen ja Jokelan tekoaseet saattoivat olla samasta kaupasta ostettuja.

Elokuvaohjaaja Ilmar Raag esittää poikkeuksellisen näkökulman tekijästä: hän uskoo koulusurmaajan olevan viaton uhri, koska mikäli häntä pidetään ainoastaan hirviönä, tekijä jää tunnistamattomaksi (46). Hän uskoo, että muiden tappaminen oman itsemurhan yhteydessä on viesti, joka kertoo tekijän sulkeutuneisuudesta ja siitä, ettei tekijä ole enää aikoihin ollut kunnollisessa kontaktissa ulkopuoliseen yhteiskuntaan vaan elää omassa päänsisäisessä maailmassaan. Raagin mukaan Jokelan ja Kauhajoen tekijöiden kaltaiset ihmiset ovat useimmiten aivan tavallisia ihmisiä, eikä tietynlaisten elokuvien katselu, musiikin kuuntelu tai internetsivuilla vierailu selitä tekoja. Raag on vakuuttunut, että kouluammuskeluja on mahdollista ehkäistä oikeilla toimilla, kuten aselakien tiukentamisella. Hänen mielestään on kuitenkin tärkeää olla keskittymättä ainoastaan aseisiin, koska tekijä voi suorittaa tekonsa myös muilla välineillä tai muualla kuin koulurakennuksessa.

4.3 Sellon ampumavälikohtaus

Sellon ampumavälikohtaus tapahtui 31.12.2009 Espoossa sijaitsevan kauppakeskus Sellon Prisma-myymälässä. 43-vuotias kosvolainen Ibrahim Shkupolli surmasi yhteensä kuusi ihmistä: ensin naisystävänsä teräaseella hänen asunnossaan, sen jälkeen 22-kaliiperisella laittomasti hallussaan olleella pistoolilla Sellossa neljä Prismän työntekijää ja lopuksi omassa asunnossaan itsensä. Kauppakeskuksen neljästä uhrista yksi oli rivihenkilökuntaan kuuluva nainen ja loput kolme miehiä, jotka kaikki työskentelivät esimiesasemassa. Teon jälkeisen vuorokauden aikana 31.12.2009-1.1.2010 Yle julkaisi yhteensä 37 uutisartikkelia,

jotka löytyvät Ylen verkkouutishakupalvelusta hakusanalla “Sello” ja “Espoo”. Tämän kappaleen artikkeliviitteillä viitataan liitteessä 3 numeroituihin uutisartikkeleihin.

Teosta käytetään Ylen artikkeleissa enimmäkseen neutraaleja nimityksiä. Eniten käytettyjä nimityksiä ovat “ammuskelu”, jota käytettiin yhteensä 15 eri artikkelissa, “ampumavälikohtaus”, jota käytettiin yhteensä 24 eri artikkelissa. Tunteikkaampia tai asenteellisempia nimityksiä teosta ovat esimerkiksi “verilöyly” (14), “tragedia (24), “murhenäytelmä” (13 ja 24) ja “veriteko” (15). Tekijään viitataan “ampujana” yhteensä 29 eri artikkelissa ja “tekijänä” yhteensä kolmessa eri artikkelissa. Tekijän nimeä ei kerrota julkisuuteen.

Teko tapahtui aamupäivällä noin kello kymmenen, ja jo ennen puoltapäivää julkisuuteen annetaan melko paljon tietoja tekijän taustasta ja mahdollisesta teon motiivista (1 ja 11). Tekijän nimi kerrotaan medialle jo hyvin varhaisessa vaiheessa ja hänen kerrotaan olevan ulkomaalaistaustainen, mutta asuneen Suomessa jo pidemmän aikaa. Poliisi vahvistaa tekijän olevan Kosovon albaani, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta ja aseensa kerrotaan olevan luvattomasti tekijän hallussa. Lisäksi poliisi kertoo, että tekijä on aiemmin tuomittu kahdesta ampuma-aserikkomuksesta, hänet on määrätty lähestymiskieltoon ja että surmien epäillä johtuneen ihmissuhdeongelmista. Poliisin mukaan vaikuttaa siltä, että tekijä on kohdistetusti valikoinut juuri tietyt henkilöt uhreikseen.

Tekijästä on silminnäkijäläusunnoissa melko vähän havaintoja. Silminnäkijät kutsuvat häntä melko neutraaleilla tai jopa positiiviseksi mielletyillä nimityksillä, kuten esimerkiksi “kaveri”, “tummiin pukeutunut kaveri”, “noin 180 senttiä pitkä mies”, “joku mies” ja “ampuja” (3). Tekijän henkilökuvaa rakennetaan merkittävämmiin artikkelissa, jossa avataan Shkupollin Neloselle vuonna 2008 antamaa haastattelua (37). Haastattelussa Shkupolli kertoo iloitsevansa ja juhlivansa Kosovon itsenäistymistä, vaikka tilanne onkin Kosovossa edelleen vaikea. Hänen mukaansa kodin ja perheen turvaamiseksi ja puolustamiseksi Kosovossa on pakko edelleen kantaa asetta. Lisäksi hän kertoo Mikkeliissä asuessaan auttaneensa parhaan kykynsä mukaan muita kosovolaisia lähettämällä heille esimerkiksi vaatteita ja muita normaaliin elämään vaadittavia perustarvikkeita. Kuitenkin ylikomisario Petri Isokuortti kertoo tekijän olleen poliisin tuttu jo Mikkelin ajoilta, ja hänet tunnettiin Mikkeliissä väkivaltaisuudestaan ja mustasukkaisuudestaan (22).

Rikosylikomisario Tero Haapalan mukaan tekijä on ainakin kerran hakenut Suomen kansalaisuutta sitä kuitenkaan saamatta (31). Samalla hän kertoo, ettei tekijällä ollut huomattavaa kosovolaista rikosrekisteriä, mutta KRP:llä ei ole tarkkaa tietoa silloisen Jugoslavian aikaisista, noin 20 vuoden takaisista rikosrekistereistä eikä ole varmaa, onko tekijä käynyt asepalveluksen Jugoslaviassa. Tekijän työnantajan Inex Partnersin logistiikkakeskuksen toimitusjohtaja Jorma Vehviläinen puolestaan kertoo, että hänen tietojensa mukaan tekijän työelämässä ei ollut lähimenneisyydessä tapahtunut mitään poikkeuksellista tai sellaista, mikä voisi liittyä tekoon (20). Työnsä kautta tekijä ei Vehviläisen mukaan ollut millään tavalla yhteydessä kauppakeskus Selloon tai Prismaan. Vehviläinen ei tarkalleen osaa sanoa, miten tekijä on menestynyt työssään, mutta hänen ymmärtääkseen tekijä on suoriutunut työtehtävistään normaaliin tapaan.

Käräjäoikeus on antanut tekijälle vuonna 2009 laajennetun lähestymiskiellon, joka koskee myös naisystävän työpaikkaa, Sellon Prismaa (31). Tekijän arvellaan tavoitelleen Prismassa kohteekseen työntekijää, jonka hän epäili olevan naisystävänsä uusi kumppani. Motiiviksi on arvuuteltu myös sitä, että tekijä halusi kostaa henkensä menettäneille sen, että he estelivät tekijää pääsemästä sisälle myymälää. Teon motiiviin poliisi ei artikkelissa ota vielä kantaa, mutta myöntää, että tekijän ja hänen naisystävänsä välinen parisuhde ja siihen liittyvät ongelmat ovat yksi mahdollinen tutkintalinja. KRP:n mukaan tekotavan perusteella voidaan päätellä, ettei tekijä valinnut uhrejaan sattumanvaraisesti.

KRP:n ylikomisario Tero Haapala vahvistaa tekijällä olleen useita aiempia tappouhkauksia (15). Tämän lisäksi tekijän taustalla on omaisuusrikoksia, muutamia huumerikoksia, ampuma-aserikoksia ja laitton uhkaus. Serbian sisäministerin edustajan tietojen mukaan tekijällä ei ole serbialaista rikosrekisteriä. Lisäksi Haapala vahvistaa poliisin tienneen tekijän uhkailleen naisystävänsä toistuvasti, ja tekijälle oli määrätty samana syksynä lähestymiskielto uhkailevan käytöksen vuoksi. Käräjäoikeuden tuomioon on kirjattu tekijän uhkailleen sekä naisystävänsä että naisystävän läheisiä heidän terveytensä tai henkensä menettämällä, ja oikeuden mielestä ei ole perusteetonta olettaa, etteikö mies olisi aikeissa tehdä naisystävänsä kohdistuvan rikoksen. Haapala arvioi jälkikäteen, että tekijän pysäyttämiseksi olisi lähestymiskiellon lisäksi pitänyt harkita muita keinoja.

Suomen Kosovon albaanien edustaja Driton Nushi on huolissaan siitä, mitä tapahtuma aiheuttaa heidän kansanryhmälleen tai muille maahanmuuttajille (35). Hän kertoo Suomessa asuvien Kosovon albaanien olevan hyvin järkyttyneitä Espoon tapahtumien johdosta ja korostaa, ettei kukaan Kosovon albaaniyhteisöstä hyväksy tekoa. Samalla hän toivoo, ettei tapahtunutta yleistetä koskemaan koko yhteisön jäseniä - teko on hänen mukaansa yksittäisen ihmisen teko, johon sekä hän itse että albaaniyhteisö haluaa ottaa etäisyyttä. Hän sanoo ymmärtävänsä teon vaikuttavan väkisinkin jonkin verran siihen, miten maahanmuuttajiin ja tässä tapauksessa erityisesti kosvolaisiin suhtaudutaan, mutta toivoo, ettei tätä tekoa käytettäisi hyväksi silloin, kun rasistiset keskustelut nostavat päätään. Lisäksi Nushi sanoo teon olevan niin sanottu intohimorikos; intohimorikokset ovat arvaamattomia tai spontaaneja intohimon vallassa tehtyjä rikoksia, jotka voivat esiintyä esimerkiksi äkillisen emotionaalisen trauman tuloksena, ja ovat usein harkitsemattomia tai suunnittelemattomia. Vaikka Nushi ottaa osaa kaikkien vainajien omaisten suruun, hän haluaa myös muistuttaa, että tekijänkin perhe suree ja toivoo, että teko olisi viimeinen vastaava tapaus.

Sosiaalisen median ja keskustelupalstojen kerrotaan olevan välittömästi ampumatapauksen kimpussa (16). Facebookissa Sellon ampumavälikohtaus kuohuttaa ja keskustelu äityy paikoitellen rankaksikin, ja Facebookiin on perustettu erillinen tarkoituksenmukainen alasivu tapahtuneen ruotimiseksi. Facebookin rinnalla erityisesti Twitterissä ja MuroBBS-sivustolla seurataan tapahtumien kehitystä ja käsitellään tapahtunutta. Etenkin MuroBBS-sivustolla tapahtuman etenemistä seurataan hyvin tiiviisti alusta asti ja sivustolle julkaistaan tapahtumapaikalta otettuja valokuvia. Twitterissä puolestaan tapahtumia päivitetään reaaliajassa hyvin aktiivisesti, sillä osa ihmisistä asuu Sellon naapurissa tai sen lähistöllä ja pystyy seuraamaan tilanteen kehittymistä kotiensa ikkunoista tai muualta lähialueilta ja näin ollen raportoimaan sosiaaliseen mediaan sitä mukaa. Lisäksi mediassa heräsi keskustelua julkisten tilojen vartioinnista ja sen vastuunjaosta sekä toiminnasta: kauppakeskus Sello on vastuussa kauppakeskuksen yleisten tilojen vartioinnista, kun taas Prismassa on oma vartiointi. Sellon johtoportaan mukaan Sellon vartijat eivät olleet tietoisia, että tekijällä oli lähestymiskielto Prismaan – Prismen vartijat puolestaan olivat lähestymiskiellosta tietoisia (33).

Kriisipsykologi Salli Saari on huolissaan siitä, mitä Sellon tapahtuma ja eritoten tekijän ulkomaalaistausta tekee tietynlaisille ennakkoluuloille (25). Hänen mukaansa kyse on “yksittäisen ihmisen yksittäisestä epätoivoisesta teosta”, ja että intohimorikokset ja mustasukkaisuudesta johtuvat väkivaltateot ovat melko yleisiä myös suomalaisten keskuudessa. Erityisesti Saarta huolettavat Facebookissa tekopäivänä käydyt rasistiset keskustelut, joissa korostetaan erityisesti tekijän ulkomaalaistaustaa ja syytetään tapahtuneesta suomalaista maahanmuuttopolitiikkaa.

Poliisiylijohtaja Mikko Paateron mielestä pelkällä aseiden saannin rajoittamisella ei saada riittäviä vaikutuksia Sellon ampumavälikohtauksen kaltaisten tekojen torjumiseen, vaan sen lisäksi esimerkiksi mielenterveysongelmien hoitoon tulisi satsata (8). On kuitenkin huomionarvoista, että Sellonkin joukkosurman tekijä toteutti tekonsa laittomasti hallussa olleella aseella. Paateron mukaan sekä Suomessa että Euroopassa tehdyissä joukkosurmista näyttää olevan joka kerta kyse samankaltaisista ihmisistä, joilla on tietynlaisia mielenterveysongelmia ja joiden käyttäytymistä ja toimintaa on sen vuoksi vaikea etukäteen valvoa tai säädellä. Paateron mielestä lainsäädännöllä tämänkaltaisia tekoja ei ole mahdollista estää; hänen mukaansa silloin kun puhutaan ihmisistä, jotka ovat mielentilaltaan häiriintyneitä, kuten todennäköisesti tässäkin ampumavälikohtauksessa, mikään laki ei näitä ihmisiä estä. Hän ei usko tapauksen jäävän viimeiseksi ja jääkin pohtimaan, millä tavoin tilanteeseen voitaisiin vaikuttaa ja kuinka ihmisiä voitaisiin hoitaa.

4.4 Hyvinkään kouluampuminen

Hyvinkään joukkoampumiseksi kutsutaan 26.5.2012 tapahtunutta tapahtumaketjua, jossa 18-vuotias Eero Hiltunen surmasi isokaliiperisella metsästyskiväärillä kaksi ihmistä ja haavoitti seitsemää, joista yksi oli poliisiharjoittelija. Hiltusella ei ollut aselupaa, eikä tekoväline ollut hänen omansa. Iskun tekotapa oli sala-ammunta, koska Hiltunen avasi tulen matalan liikerakennuksen katolta kahden ravintolan ja kaupan edustalle. Teon jälkeisen vuorokauden aikana 26.5.2012-27.5.2012 Yle julkaisi yhteensä 35 uutisartikkelia, jotka löytyvät Ylen verkkouutishakupalvelusta hakusanalla “Hyvinkää”. Tämän kappaleen artikkeliviiteillä viitataan liitteessä 4 numeroituihin uutisartikkeleihin.

Tekijää kutsutaan “ampujaksi” 15 eri artikkelissa, “epäillyksi” 14 eri artikkelissa ja “tekijäksi” kahdeksassa eri artikkelissa. Näiden lisäksi tekijää kutsutaan esimerkiksi “asemieheksi” (5), “hyvinkääläismieheksi” (15, 20, 26, 30) ja “aivan tavalliseksi nuoreksi mieheksi” (34 ja 35). Tekijän nimeä ei kerrota julkisuuteen. Itse teosta käytetään eniten nimityksiä “ampumavälikohtaus”, “ampuminen” ja “ampuma- tai ampumistapaus” joita käytetään keskenään päällekkäisesti yhteensä 29 eri uutisartikkelissa, ja nimitystä “ammuskelu” käytetään yhteensä 11 eri artikkelissa. Lisäksi teosta käytetään tunteikkaammin nimityksiä “tragedia” (16, 18, 22 ja 24) ja “verityö” (33). Uhreista kerrotaan ensimmäisen vuorokauden aikana hyvin vähän: heidän kerrotaan olevan nuoria, suurimman osan olevan hyvinkääläisiä ja loukkaantuneiden syntymävuosien kerrotaan olleen 1977–1993 (9). Uhrit eivät olleet samaa seuruetta, ja ylikomisario Timo Leppälän mukaan loukkaantuneiden hoitamiseksi on tehty kaikki voitava.

Tekijä saadaan tekopäivän aamuna kiinni ja iltapäivään mennessä hän on poliisin alustavissa kuulusteluissa myöntänyt teon (20). Poliisi kertoo tekijän olevan 18-vuotias hyvinkääläismies, jonka tausta on “lähes puhdas” – toisin sanoen tekijällä ei ole merkittävää rikosrekisteriä. Poliisin mukaan tekijällä ei ole ampuma-aselupaa, ja rikoskomisario Markku Tuominen kertoo tekijän saaneen aseensa haltuun lähipiiriltään. Tuomisen antaman lausunnon mukaan tekoa tulee pitää raakana ja sen on täytynyt edellyttää harkintaa. Aamun tiedotustilaisuudessa poliisi kertoo tekijän olleen pukeutunut maastopukuun, toimineen yksin ja että hänen taustoistaan ei löydy mitään, mikä yhdistäisi tekijän väkivaltaisuuteen (9).

Tekoa seuraavana iltapäivänä julkaistussa artikkelissa KRP:n rikoskomisario ja tutkinnanjohtaja Mika Ihaksinen kertoo, ettei tekijä ole tunnustanut katuvansa tekojaan (34). Kuitenkin vain muutamaa tuntia myöhemmin julkaistussa artikkelissa tekijä ilmoittaa katuvansa tekoaan ja on pahoillaan aiheuttamistaan vahingoista (35). Poliisin mukaan tekijä ymmärtää tekonsa seuraukset ja tietää mitä tapahtuu, jos ihmistä ampuu aseella, ja että mikään teossa ei toistaiseksi viittaa ampumisten suunnitelmallisuuteen. Ihaksisen mukaan uhrit ovat valikoituneet täysin sattumanvaraisesti, ja toistaiseksi on liian aikaista ottaa kantaa

teon motiiviin. Poliisin mukaan epäillyllä ei ole yhteyksiä ääriryhmiin. Myöhemmin kerrotaan, että tekijällä ei tietävästi ollut ideologista syytä teolleen (32).

Tutkinnassa ilmenee tekijän olevan Facebook-kaveri surmansa saaneen nuoren miehen kanssa (34). Ihaksinen ei pidä tätä kovin erityisenä, koska sekä tekijä että uhrin ovat hyvinkääläisiä. Tekijän Facebook-profiilin Suosikit -listalta kerrotaan löytyvän muun muassa Airsoft-taistelupeli, Saksan armeija, perussuomalaiset ja Suomessa erilaisia armeijavarusteita myyvä kauppa (33). Samassa artikkelissa kerrotaan tekijän olevan innokas videopelien pelaaja, ja pelanneensa erityisesti Battlefield-toimintapeliä, joka on niin kutsuttu ensimmäisen persoonan ammutapeli. Lisäksi tekijän kerrotaan Facebookissa ihailleen Simo Häyhää, yhtä kaikkien aikojen parasta suomalaista tarkka-ampujaa. Tekijä teki viimeisen Facebook-päivityksensä "Oli kivaa toverit" vain noin varttia ennen ampumavälikohtausta.

Nuorten kriisityön johtaja Olavi Sydänmaanlakan mielestä apua on tarjolla vaikeuksiin ajautuneille nuorille, mutta apu on usein liian pirstaleista ja siihen liittyvä viranomaisyhteistyö sattumanvaraista (17). Hän on ihmeissään, kuinka tämänkaltaiset teot toistuvat yksi toisensa jälkeen, vaikka keinoja tavoittaa ongelmanuoret on olemassa. Sydänmaanlakka tuo esiin kulttuurin merkityksen seulottaessa oireilevia nuoria tarkoituksena ohjata heitä hoitojen tai palveluiden piiriin: hänen mukaansa suomalaiset ovat juuri niitä ihmisiä, jotka eivät halua puuttua toisten asioihin ja tahtovat selviytyä loppuun saakka aina yksin, ja jotta voisimme oppia riittävän ajoissa huomaamaan oireilevat nuoret ja puuttumaan heidän pahoinvointiinsa ennen tilanteen kehkeytymistä Hyvinkään tekojen kaltaisiksi väkivaltateoiksi, tulisi ympäröivien asenteiden ja kulttuurin muuttua nykyistä puuttuvammaksi. Sydänmaanlakka korostaa erityisesti varhaisen puuttumisen tärkeyttä ja nuorten kanssa ammatikseen toimivien aikuisten vastuuta.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön näkemyksen mukaan Hyvinkään ampumavälikohtauksen tapaiset teot ovat merkki siitä, että ihminen on jollain tavoin täysin järkkynyt (13). Niinistö uskoo, että teoista on varmasti havaittavissa etukäteen joitakin varoitusmerkkejä, ja että tietynlaiset epäarvot irrottavat tietyt ihmisyksilöt inhimillisestä toiminnasta ja käytöksestä. Hänen mukaansa ihmiset ovat nykyään huonoja hyväksymään epäonnistumisia, mikä juontaa mahdollisesti juurensa ainakin osittain nykypäivän

kilpailuyhteiskuntaan, joka asettaa erityisesti nuorille ylimittäisiä tavoitteita. Tämä itseään ruokkiva kehä voi Niinistön mukaan johtaa nuoren ihmisen ajattelussa tiettyihin epätoivoisiin kierteisiin. Myös silloinen pääministeri Jyrki Katainen korostaa, että kaikkien on syytä pohtia, mitä voimme yhteiskunnan tehdä, jotta nuoret eivät enää sortuisi Hyvinkään teon kaltaisiin äärimmäisiin, selittämättömiin tekoihin (32). Hänen mukaansa tapaus kertoo epätoivosta: “Mikä meillä on, että silloin tällöin tällaista tapahtuu?”

Silloinen sisäministeri Päivi Räsänen puolestaan korostaa ampumavälikohtauksen merkitystä aselain uudistamista työstävälle sisäministeriön työryhmälle, koska tekijällä ei ollut lupia teossa käyttämiinsä aseisiin (12). Räsänen on erityisen kiinnostunut siitä, miten teossa käytettyjä aseita on säilytetty ennen niiden päätymistä tekijän haltuun, sillä aseet on saatu tekijän lähipiiristä. Samalla Räsänen kiittää poliisia onnistuneesta ja nopeasta toiminnasta kriisitilanteessa. Räsänen mielestä Anders Behring Breivikin Norjassa tekemän joukkomurhan jälkeen Suomessa on otettu oppia siitä, miten poliisin tulee toimia korkean riskin tilanteissa. Hänen mukaansa Norjan tapahtumat ovat näyttäneet esimerkkiä Suomen virkavallalle, kuinka tapahtumapaikalle mennään ja miten tilanteeseen suhtaudutaan huolimatta siitä, että Norjan tapaus oli äärimmäinen teko verrattuna Suomen joukkosurmiin.

Arkkipiispa Kari Mäkinen uskoo, että Hyvinkään tapahtumat palauttavat Kauhajoen ja Jokelan koulusurmat takaisin monien mieliin ja nostavat väistämättä esiin kysymyksiä ja epäkohtia koskien suomalaista yhteiskuntaa (24). Hänen mielestään syiden etsiminen on näin varhaisessa vaiheessa turhaa, eikä vielä ole oikea aika analysoida – kun ollaan keskellä hämmennystä ja järkytystä, on aika jakaa yhteisiä tunteita ja kokemuksia. Erityisesti hän korostaa uhrien omaisten tarvitsevan kaikkien tukea. Mäkisen mukaan vasta myöhemmin on tarpeen pohtia sitä, millaista vihaa ja avuttomuutta yhteiskunnan pinnan alla kiehuu. Häntä mietityttää, mikä voi saada koetun epätoivon, vihan tai ahdistuksen purkautumaan tällä tavoin ja mistä se kertoo. Hänen epäilee tämänlaisten purkausten kielivän siitä, ettei yhteiskunnassa ole riittävästi sellaisia tiloja, missä vaikeistakin asioista olisi mahdollista puhua. Erityisesti hän korostaa nuorten tilanteeseen panostamista ja sitä, kuinka nuorten keskuudessa syrjäytymistä tai yksinäisyyttä olisi voitaisiin ehkäistä ja missä ja miten nuorten olisi mahdollista tulla kuulluiksi.

Hyvinkään sivistystoimenjohtaja Pentti Halosen mukaan tekijä oli jättänyt vuosi ennen tekoa opintonsa Hyrian ammattikoulussa kesken (25). Halonen on äärimmäisen huolestunut erityisesti nuorten miesten yhteiskuntapudokkuudesta, sillä arviolta jopa 30 000–60 000 17–25-vuotiasta miestä on ilman työ- tai opiskelupaikkaa. Halonen kommentoi Yle Uutisille tekopäivän iltana varsin kärkkäästi tapahtumien mahdollista yhteyttä nuorten miesten syrjäytymiseen seuraavasti: “Tämä on valtakunnallisesti suurin ongelma. Nuoret miehet opiskelevat vuoden ja sitten tulee motivaatio-ongelmia ja väärä uravalinta. Mitkään pajat ja etsivä nuorisotyö eivät tunnu auttavan ja seuraavaksi he ovat sosiaaliluukulla”.

Ylen julkaisemassa Meri Valkaman kolumnissa “Yksittäistapausten maa” otetaan vahvasti kantaa nuorten miesten harjoittaman väkivallan kulttuuriseen hyväksymiseen (23). Hän pohtii erityisesti sitä, miksi elämme kulttuurissa, jossa poikien harjoittama väkivalta kuuluu luontaisesti osaksi mieheksi kasvamista, ja millainen vaikutus väkivallan hyväksyvällä kulttuurilla on suomalaiseen väkivaltarikollisuuteen. Valkama korostaa, että jokaisen 2000-luvulla tapahtuneen joukkosurman tekijä on ollut mies. Häntä mietityttää, miksi Suomessa edelleen väitetään suomalaisten joukkosurmien olleen yksittäistapauksia, vaikka Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen mukaan Suomessa on EU:n kuudenneksi korkein henkirikollisuuden taso – Valkaman mukaan se ei suinkaan kieli yksittäistapauksista, vaan syvälle kulttuuriin juurtuneesta väkivaltaisuudesta. Lisäksi hän ottaa esiin suomalaisen asepolitiikan: asukasluvuun suhteutettuna Suomea enemmän aseita on ainoastaan Jemenissä ja Yhdysvalloissa. Valkama ei usko, että poikien ja tyttöjen eriarvoinen kohtelu lapsuudessa, käsiaseiden määrä, aselainsäädäntö tai mikään muu yksittäinen tekijä tekisi kenestäkään automaattisesti tappajaa, mutta olisi syytä pohtia, millaisia vaikutuksia väkivaltarikollisuuteen olisi kulttuurisella muutoksella, jossa poikien tai miesten harjoittamaa väkivaltaa ei pidettäisi heidän luonteenpiirteensä.

4.5 Turun puukotus

Turun puukotus oli ensimmäinen Suomessa tehty jihadistinen terroriteko. 22-vuotias marokkolainen, islaminuskoinen Abderrahman Bouanane surmasi 18.8.2017 kahdella keittiöveitsellä Turun keskustassa kaksi henkilöä ja haavoitti kahdeksaa. Bouanane valikoi uhreikseen tarkoituksella erityisesti naisia ja puukotti vain niitä miehiä, jotka tulivat

auttamaan naisuhreja. Tässä tutkielmassa käsitellyistä tapauksista Turun puukotus on ylivoimaisesti Ylen uutisoiduin joukkosurma. Teon jälkeisen vuorokauden aikana 18.8.2017-19.8.2017 Yle julkaisi yhteensä 80 uutisartikkelia, jotka löytyvät Ylen verkkouutishakupalvelusta hakusanalla “Turun”. Tämän kappaleen artikkeliviitteillä viitataan liitteessä 5 numeroituihin uutisartikkeleihin.

Tekijän nimeä ei kerrota julkisuuteen. Uutisartikkeleissa ja poliisin lausunnoissa tekijään viitataan ylivoimaisesti eniten nimityksellä “epäilty” ja toiseksi eniten nimityksellä “tekijä”, kun taas silminnäkijöiden lausunnoissa viitataan eniten “mieheen” ja muutaman kerran “henkilöön”. Neutraalien ilmaisujen lisäksi tekijästä käytettiin esimerkiksi ilmaisuja “järjetön puukottaja” (30), “puukottaja” ja “puukottajamies” (48) ja “väkivallantekijä” (30). Teosta käytetään lukuisia eri nimityksiä, mutta ylivoimaisesti eniten käytetty nimitys on “Turun puukotukset”, jota käytetään yhteensä 62 eri artikkelissa. Toiseksi yleisin nimitys on “Turun tapahtumat”, jota käytetään yhteensä 50 eri artikkelissa ja kolmanneksi eniten käytettiin sanaa “isku”, joka esiintyy yhteensä 22 eri artikkelissa. Valtaosa käytetyistä nimityksistä on asenteettomia ja neutraaleja, kuten esimerkiksi “teko”, “tapaus”, “tapahtumat” tai “puukotukset”. Näiden lisäksi käytetään muutamasti myös tunteikkaampia ilmauksia kuten “silmitön väkivallanteko” (17), “Turun tragedia” (45 ja 73), tai “järkyttävä ja raukkamainen teko” (17).

Silminnäkijöiden lausunnoissa tekijän ulkonäköä ja etnistä taustaa kuvaillaan hyvin vähän ja lausunnot keskittyivät enimmäkseen tapahtumien kulkuun ja uhrien vointiin. Tekijää kuvaillaan artikkeleissa pelkän ulkonäön ja olemuksen perusteella, kunnes tekijän henkilöllisyydestä saadaan virallinen vahvistus. Silminnäkijöiden kuvaukset tekijästä ovat pääosin neutraaleja: “tummat hiukset, tumma hipiä” ja “ei kantasuomalaisen oloinen henkilö” (6). Mikäli silminnäkijät ovat tehneet joitakin päätelmiä tekijän motiiveista, etnisyydestä, poliittisista näkemyksistä tai uskonnollisesta vakaumuksesta, niitä ei joko ole sanottu ääneen tai ne eivät päätyneet julkaistaviksi. Arkkipiispa Kari Mäkisellä on lausunnossaan hyvin poikkeava, inhimillistävä näkemys tekijästä verrattuna poliisin, poliitikkojen, asiantuntijoiden ja silminnäkijöiden antamiin lausuntoihin (24). Mäkinen tuomitsee teon eikä pysty eläytymään tekijän ajatusmaailmaan, mutta haluaa samalla muistuttaa, että tekijä on “yksi meistä” ja hänelläkin on läheisiä ja ystäviä, joita tilanne koskettaa.

Tekopäivän iltana poliisi tiedotti, että epäilty on ulkomaalaistaustainen, nuorehko mies, mutta tekijän henkilöllisyys ei poliisin mukaan ollut vielä tiedossa (22). Puolenyön jälkeen STT antoi lausunnon, jonka mukaan poliisi on “suhteellisen varma” epäillyn henkilöllisyydestä (28). Virallinen keskusrikospoliisin vahvistus tekijän kansalaisuudesta ja iästä saatiin vasta tekoa seuraavana aamupäivänä, jolloin epäillyn kerrottiin olevan 18-vuotias Marokon kansalainen (40). Samassa artikkelissa poliisi vahvisti, että epäillyn henkilöllisyys on saatu poliisin tietoon ja tekoja tutkitaan terroristisina murhina.

Ensimmäisen vuorokauden aikana julkaistujen artikkelien joukossa on vähemmän tekijää koskevia uutisia verrattuna uhreja koskevien uutisten määrään; joko tekijän henkilöllisyyttä, taustaa, motiiveja tai vakaumusta koskevia tietoja ei haluttu luovuttaa lehdistölle tutkinnan alkumetreillä tai vaihtoehtoisesti tekijää koskevat seikat eivät olleet vielä poliisinkaan tiedossa. Uhreista valtaosa kuitenkin on eloonjääneitä ja he ovat pystyneet itse halutessaan antamaan medialausuntoja, ja silminnäkijöiden havaintojen perusteella lehdistön oli mahdollista muodostaa henkilökuvat myös kuolonuhreista. Keskusrikospoliisi tulkitsee, että tekijä pyrki valikoimaan uhreikseen nimenomaan naisia, ja myös terrorismitutkija Otso Iho pitää tätä uskottavana, koska samankaltaista sukupuolten välistä erottelua ja valikointia on tapahtunut myös aiemmin terrori-iskuissa (57). Turun puukotusten kymmenestä uhrista kahdeksan oli naisia. Loukkaantuneet kaksi miestä yrittivät joko estää iskun tekijää vahingoittamasta lisää ihmisiä tai yrittivät auttaa naisuhreja.

Terrorismin mahdollisuus mainitaan ensimmäisen kerran tekopäivän alkuillasta, jolloin poliisihallituksen johtaja ei voinut sulkea pois tapahtumien yhteyttä kansainväliseen terrorismiin, mutta ei myöskään vahvistanut sitä (8). Tekopäivää seuraavana aamupäivänä poliisi kuitenkin epäilee terrorismin liittyvän tapahtumiin, ja että puukotuksia tutkitaan terrorismitekona (37). Vain 13 minuuttia kyseisen artikkelin julkaisun jälkeen poliisi vahvistaa, että tekoa tutkitaan terroristisina murhina (40). Samassa artikkelissa julkistetaan tekijän ikä, kansalaisuus sekä kerrottiin, että tekijän henkilöllisyys on saatu poliisin tietoon. Teon tutkimisella terroristisina murhina on vaikutusta myös lakitekstin muotoiluun; lakitekstissä ei suoraan viitata ideologiseen tarkoitukseen, vaan vakavaan vahinkoon valtiolle tai kansainväliselle järjestykselle (44). Terrori-iskua määriteltäessä on tavallisesti nojattu siihen, että teon tarkoituksena tai motiivina on jollain tavoin uskonnollinen tai

poliittinen, ja terrorismin tutkija Leena Malkki vahvistaakin lausunnossaan poliisin löytäneen Turun tapauksesta viitteitä jommastakummasta. Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen kertoo tekoa seuraavana päivänä A-Studioon ylimääräisessä lähetyksessä tutkinnassa selvinneen yön aikana seikkoja, joiden vuoksi rikosnimike on määritelty uudelleen (62). KRP:n tutkinnanjohtaja Krista Granroth vahvistaa, että rikosnimikkeeseen vaikuttavat asianhaarat viittaavat teon ideologisiin motiiveihin (62).

Vaikka hyvin pian teon jälkeen mediassa väläyteltiin teon mahdollista yhteyttä, koko tekopäivänä ei kyseisen artikkelin jälkeen julkaistuissa artikkeleissa mainittu kertaakaan terrorismia (8). Seuraavana päivänä poliisin vahvistettua tekoa tutkittavan terroristisena iskuna (37), Yle julkaisi saman päivän kuluessa yhteensä kahdeksan terrorismiin liittyvää uutisartikkelia (40, 44, 49, 57, 62, 67, 73 ja 77). Tämä viittaa siihen, että tiedon ollessa rajallista, epävarmaa ja vasta spekulatiivista, mediassa ei lietsottu tarpeetonta huolta, hätää tai paniikkia väestössä liittyen terrorismiin, mutta kun tieto teon yhteydestä ääri-islamistiseen liikehdintään kuitenkin myöhemmin varmistui, julkaistiin lyhyessä ajassa lukuisia terrorismia koskevia artikkeleja.

Terrorismin mahdollisuus puhututtaa mediassa lähes välittömästi teon jälkeen, vaikka poliisin vahvistus teon liittymisestä jihadistisiin terroritekoihin saadaan vasta tekoa seuraavana päivänä ja huolimatta siitä, että tekijän henkilöllisyyttä tai teon motiivia ei ole vielä saatu selville (37). Tekoa ei mediassa suinkaan julisteta välittömästi jihadistiseksi, mutta terrorismi nousee esille jo kaksi tuntia teon jälkeen julkaistussa artikkelissa; siitä käy kuitenkin ainoastaan ilmi se, miten poliisi ei vielä tutki tekoa terroristisena (8). Terrorismiepäilyt ennen tiedon varsinaista vahvistumista voivat johtua siitä, että tekijän kerrotaan useassa eri artikkelissa olevan nuori, ulkomaalaisen näköinen mies ja teon voidaan ajatella olevan jatkumoa Euroopassa aiemmin tapahtuneille veitsi-iskuille (44). Lisäksi kuohunaa aiheen ympärillä lisää se, että Turun puukotus on ensimmäinen Suomessa tehty (mahdollinen) jihadistinen terroriteko (49).

Samalla päivämäärällä Barcelonassa marokkolaistaustainen mies ajoi jihadistisessa tarkoituksessa pakettiautolla väkijoukkoon. Terrorismin tutkija Leena Malkki katsoo lausunnossaan, että Turun isku saattaa olla jatkumoa tällaisille muualla Euroopassa tehdyille

summittaisille terrori-iskuille (44). Malkki kuitenkin korostaa, että huolimatta tekijöiden yhteisestä kotimaasta ei voida vielä puhua marokkolaisten nuorten laajemmasta radikalisoitumisesta, eikä tietty kotimaa tai kulttuuris-etninen tausta automaattisesti tee kenestäkään terroristia. Terrorismin tutkija Otso Iho ei puolestaan ole lainkaan yllättynyt siitä, että tekijä on kotoisin Marokosta, jossa on ollut jo pitkään voimakasta jihadistista liikehdintää (57). Iho ei kuitenkaan vedä johtopäätöksiä siitä, että tekijöillä olisi ollut kontakti tai teot liittyisivät toisiinsa.

Hyvin pian teon jälkeen sosiaalisessa mediassa leviää Turun Kauppiaskadulta kuvattu video, jossa miesjoukkio juoksee pitkin Kauppiaskatua ja ainakin yksi heistä pitelee käsissään tunnistamatonta esinettä (25). Videolla esiintyvien ihmisten henkilöllisyydestä ei ole varmuutta, eikä siis myöskään voida varmaksi sanoa, onko joku henkilöistä tekijä, joita kanssaihmiset jahtaavat. Videolla on myös ääniraita, jolta joku tunnistaa kuulevansa “allahu akbar” -huudon ja toinen suomenkielisiä varoitushuutoja. Poliisi ei kuitenkaan ota videoon kantaa eikä vahvista mitään videoon liittyvää ennen asianomaisten kuulemista. Allahu akbar -huutoa ei mainita yhdessäkään muussa vuorokauden sisään julkaistussa artikkelissa, vaan sitä käsiteltiin vasta myöhemmin mediassa, eikä huutajan henkilöllisyydestä tai edes koko huudon olemassaolosta päästy lopulta yhteisymmärrykseen. Video kuitenkin levisi sosiaalisessa mediassa kulovalkean lailla ja sen perusteella valtaväestön joukossa on eittämättä voitu tehdä joitakin tekijää koskevia johtopäätöksiä; tekijän on esimerkiksi voitu videon perusteella ajatella olleen muslimi ja tekoa on näin ollen saatettu pitää todennäköisenä jihadistisena terrori-iskuna.

Tekoa seuraavana yönä Turun lähistöllä hyökätään ulkomaalaistaustaisen miehen omistamaan pizzeriaan (74). Poliisi epäilee, että vahingonteko on kosto edellisestä päivänä tapahtuneista puukotuksista. Pizzerian omistaja on Suomessa seitsemän vuotta asunut Irakin kurdi, jolla on Suomen kansalaisuus, mutta vahingontekijä on yleistänyt maahanmuuttajat kollektiivisesti puukotusten aiheuttajiksi ja hakee mahdollista kosta muiden kuin asianomaisten kautta. Samassa artikkelissa on haastateltu Turun Varissuolla asuvaa siviiliä, Mariwan Azamifaria. Hän on huolissaan siitä, miten kostomentaliteetti vaikuttaa muiden maahanmuuttajien elämään ja toivoo ihmisten hyväksyvän, etteivät kaikki muslimit tai maahanmuuttajat ole terroristeja. Myös silloinen sisäministeri Paula Risikko toivoo, ettei

teosta syntyisi koston kierrettä; pelkoa ei tule lietsoa eikä yhteiskunnassa tule antaa tilaa koston, koska hyökkäyksellä on mahdollisesti pyritty juuri tämänkaltaisiin seurauksiin (62).

4.6 Yleiset havainnot ja analyysin yhteenveto

Lukumäärällisesti Ylen verkkosivuilla julkaistiin ylivoimaisesti eniten uutisartikkeleja teosta, johon liittyi terrorismiepäily; Turun puukotuksesta julkaistiin ensimmäisen vuorokauden aikana yhteensä 80 artikkelia. Toisesta ulkomaalaistaustaisen tekemästä joukkosurmasta eli Sellon ampumavälikohtauksesta uutisoitiin puolestaan vain 37 uutisartikkelin verran. Jokelan kouluammuskelusta julkaistiin yhteensä vain 29 artikkelia ja Kauhajoen kouluammuskelusta yhteensä 54 artikkelia. Vaikka molemmat koulusurmat olivat epäilemättä aikansa suurimpia kotimaan uutisotsikoita, suhteellisesti vähäistä artikkelimäärää erityisesti Jokelan tapahtumien kohdalla voi selittää se, että verkkouutispalvelimet eivät olleet joka kodin ensisijainen tiedonsaantikanava yli viisitoista vuotta sitten. Hyvinkään joukkoampumisesta uutisia julkaistiin vuorokaudessa 35, mikä on verraten vähän ottaen huomioon teon myöhemmän tapahtumisajankohdan, jolloin verkkouutiset olivat yleistyneet jo huomattavasti.

Se, että terrorismiksi luokitellusta joukkosurmasta uutisoidaan määrällisesti eniten, täsmää myös aiempiin tutkimuksiin, joiden mukaan sellaisista joukkosurmista, joiden tekijä on etniseen vähemmistöön kuuluva tai teko on ideologisesti motivoitunut, uutisoidaan muita enemmän (esim. Schildkraut, Elsass & Meredith 2018; Elmasry & el-Nawawy 2019; Silva & Capellan 2019). Tämän lisäksi on havaittu, että käytetyn väkivallan ja uhrien määrä korreloi saadun mediahuomion kanssa, ja huomio kasvaa entisestään, mikäli teko on tapahtunut koulussa (esim. Schildkraut, Elsass & Meredith 2018; Silva & Capellan 2019).

Tässä tutkielmassa käsitellyt tapaukset ovat uhrimäärältään tuhoisimmasta vähiten tuhoisimpaan Kauhajoki (12 kuolonuhria, 3 haavoittunutta), Jokela (7 kuolonuhria, 12 haavoittunutta), Sello (6 kuolonuhria), Turku (2 kuolonuhria, 8 haavoittunutta) ja Hyvinkää

(2 kuolonuhria, 7 haavoittunutta), mutta määrällisesti uutisartikkeleita julkaistiin suurimmasta määrästä pienimpään seuraavasti: Turku (80 artikkelia), Kauhajoki (54 artikkelia), Sello (37 artikkelia), Hyvinkää (35 artikkelia) ja Jokela (29 artikkelia). Teko, jolla oli suurin uhrimäärä tai teot, jotka tapahtuivat kouluympäristössä eivät saavuttaneet suurinta mediahuomiota, vaan suurimman medianäkyvyyden sai teko, johon liitettiin terrorismi ja islamistinen uskonnollinen vakaumus.

Terrorismin uhan rinnalla tekijän nuori ikä on usein mediassa kuohuttava aihe, mutta siitä huolimatta Hyvinkään tapahtumista ei uutisoitu yhtä tunteikkaasti kuin Jokelan ja Kauhajoen koulusurmista. Tämä voi johtua siitä, että Suomessa on kautta historian arvostettu kehittyntä koulujärjestelmää ja turvallista oppimisympäristöä, johon kaikilla suomalaisilla lapsilla ja nuorilla on yhteneväinen oikeus, ja koulusurmat tekivät lähtemättömän jäljen suomalaisten koululaisten, heidän vanhempiensa ja koulujen henkilökunnan turvallisuuden tunteeseen kouluympäristössä. Massaväkivallan vaikutukset heijastuvat laajemmalle kuin vain uhriin tai heidän lähipiiriinsä horjuttaen koko yhteiskunnan moraalista perustaa ja lisäksi yleistä väkivallan pelkoa.

Ylen uutisoinnin perusteella länsimaiseen yhteiskuntaan luokiteltavissa oleva joukkosurman tekijä harvoin nähdään lähtökohtaisesti terroristina, vaan hänen tekonsa taustalla ajatellaan olevan muita kuin terrorismiin liitännäisiksi nähtyjä syitä ja asianhaaroja; esimerkiksi joukkosurman tapahtuessa oppilaitoksessa ja vieläpä opiskelijan suorittamana, tekoa käsitellään jo lähtökohtaisesti koulukontekstin kautta. Jihadistisena terrorismina nähdään tällaisia tekoja herkemmin uhka, joka on paikannettavissa länsimaisen yhteiskunnan ulkopuolelta saapuneeksi, mutta silti esimerkiksi Sellon ampumavälikohtauksen tekijällä ei epäilty olleen terroristisia yhteyksiä ulkomaalaistaustastaan huolimatta.

Ylen uutisartikkeleissa mielenterveyspolitiikka korostui enemmän niissä tapauksissa, joissa tekijä ei ollut ulkomaalaistaustainen. Erityisesti koulusurmien tekijöiden mielenterveydellistä tilaa ja henkilökohtaista historiaa käsiteltiin useammassa artikkelissa verrattuna ulkomaalaistaustaisiin tekijöihin. Siitä huolimatta tekijöistä, joilla oli poliittisia aatteita tai vakaumuksia, uutisoitiin keskenään kielellisesti katsoen tasavertaisesti ja

yhdennukaisesti riippumatta siitä, olivatko aatteet ja vakaumukset ääri-islamistisia, jihadistisia, anarkistisia tai äärioikeistolaisia. Suomessa 2000-luvulla tehtyjen joukkosurmien lukumäärä on kuitenkin niin pieni, että aineisto kattaa verraten huonosti uutisoinnin eroja perustuen tekijöiden kulttuuris-etnisiin, poliittisiin tai uskonnollisiin taustoihin.

Vaikka Yle uutisoi määrällisesti eniten teosta, joka on terroristiseksi luokiteltava ja jonka tekijä on ulkomaalaistaustainen muslimi, laadullisesta näkökulmasta tarkasteltaen kaikista viidestä joukkosurmasta uutisoidaan kielellisesti katsoen tasavertaisesti ja yhdennukaisesti riippumatta tekijän uskonnollisesta tai poliittisesta vakaumuksesta tai etnisyydestä. Tämän tutkimuksen perusteella Yle ei uutisoi eri tavoin joukkosurmista, joiden tekijöillä on erilaiset etniset taustat tai poliittiset tai uskonnolliset vakaumukset, vaan sen luoma diskurssi näyttäytyy neutraalina ja puolueettomana jättämättä uutisoinnista kokonaiskuvan kannalta tärkeitä yksityiskohtia pois rakentamalla faktatietoon pohjautuvan informaatorungon ja kuitenkin jättäen tilaa median kuluttajan omille ajatuksille. Ylen sitoutumattomana ja paikoin tunteettomanakin näyttäytyvä diskurssi johtuu todennäköisimmin siitä, että Yle on valtiollinen toimija, jolla on sisäsyntyinen ja oletusarvoinen velvoite uutisoida tunnepitoisimmistakin tapahtumista neutraalisti.

5. Johtopäätökset ja pohdinta

Suomessa 2000-luvulla tapahtuneista joukkosurmista ja niiden tekijöistä uutisoidaan Ylen verkkosivuilla pääsääntöisesti puolueettoman neutraalisti, samoista lähtökohdista ja samankaltaisen diskurssin lävitse riippumatta tekijän kulttuuris-etnisestä taustasta tai poliittisesta tai uskonnollisesta vakaumuksesta. Yle reagoi joukkosurmiin antamalla senhetkiseen tietoon nähden laajan ja kattavan kuvauksen tapahtuneesta, ja välittömästi teon jälkeen ylläpitää runsasta ja jatkuvaa uutisointia tapahtumien kulusta, uhrien ja haavoittuneiden määrästä, tekijän henkilöllisyydestä sekä poliisin, terveydenhuollon, poliitikkojen ja kriisityön toiminnasta. Tämän lisäksi kaikkien tähän tutkielmaan sisällytettyjen joukkosurmatapausten jälkeen Yle julkaisi silminnäkijöiden haastatteluja, spekuloi korrektisti tekijän motiiveja ja teon mahdollisia syitä ja viritti keskusteluja suomalaisista mielenterveyspalveluista, ampuma-aseiden saatavuudesta ja laajemmasta sosiaalisesta ja poliittisesta kontekstista, jossa joukkosurma tapahtui.

Toisaalta massaväkivaltatekojen medianäkyvyydellä on myös varjopuolensa. Tiedotusvälineitä, myös Yleä, on arvosteltu väkivaltatekojen sensatisaatiosta, joka voi lisätä ja edistää pelon ja ahdistuksen kulttuuria ja toimia motivaattorina uusille väkivallantekijöille. Lisäksi laaja tiedotus mediassa rikoksenteijästä, hänen taustoistaan ja erityisesti aatteellisista tarkoituseristään voi myötävaikuttaa niin sanottuun kopioväkivallan ilmiöön, jossa jotkut ihmiset näkevät joukkosurman tekijän ihailun kohteena ja eräänlaisena väärinymmärrettynä sankarina, jonka teoista voi imeä inspiraatiota omiin vastaaviin väkivaltaisiin tekoihin. Kaiken kaikkiaan joukkoväkivallan uutisoinnilla voi olla sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia, ja vaikka tiedotusvälineet voivat auttaa lisäämään tietoisuutta aiheesta ja samalla edistää politiikan muutoksia, joiden tavoitteena on ehkäistä tulevia väkivaltatapauksia, on tärkeää, että tiedotusvälineet ottavat huomioon myös uutistensa mahdolliset negatiiviset seuraukset ja lähestyvät aihetta varoen, mutta rehellisesti.

Sosiaalipolitiikka on parhaimmillaan joukko toimenpiteitä ja interventioita, jotka on suunniteltu käsittelemään sosiaalisia ja taloudellisia tekijöitä, jotka voivat lisätä väkivallan riskiä. Yhteisön koheesiota, sosiaalista osallisuutta ja monimuotoisuuden kunnioittamista

edistävät politiikat voivat myös auttaa vähentämään joukkoväkivallan riskiä edistämällä sosiaalisia yhteyksiä ja vähentämällä eristäytymisen ja syrjäytymisen tunnetta. Sosiaalipoliittisin keinoin on mahdollista muotoilla yhteiskunnassa legitiimeinä, hyväksytyinä ja tunnustettuina nähtyjä asenteita ja käyttäytymismalleja, joiden avulla on välillisesti mahdollista ehkäistä joukkoväkivaltatapauksia. Suvaitsevuuatta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja rauhanomaista konfliktien ratkaisemista edistävät politiikat voivat osaltaan auttaa massaväkivaltatekojen ehkäisyssä edistämällä väkivallattomuuden kulttuuria ja ihmiselämän kunnioittamista.

Joukkosurmien voidaan ajatella olevan äärimmäisiä yhteiskunnallisen ja sosiaalipoliittisen toiminnan epäonnistumisen tekoja, johon useimmiten yhteiskunnat reagoivat esimerkiksi ase- ja lainvalvonnan lisäämisellä ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamisella, joiden tarkoituksena on estää samankaltaisten tragedioiden toistuminen tulevaisuudessa. Mielenterveyspalvelut korostuvat sekä ennen että jälkeen joukkosurmien: väestön psyykkiseen hyvinvointiin tähtäävät politiikat tukevat paitsi uhreja ja heitä, jotka tarvitsevat tragedian jälkeen kriisiapua, myös heitä, jotka saattavat olla vaarassa syyllistyä joukkoväkivaltatekoihin.

Massaväkivaltatapaukset herättävät keskustelua erityisesti mielenterveys- ja asepolitiikassa, kun pohditaan keinoja tulevaisuuden väkivaltatekojen estämiseksi. Usein joukkosurmien jälkipyykissä päädytään kyseenalaistamaan erityisesti ennaltaehkäisyn näkökulmasta mielenterveyshuollon saatavuuden laatua ja riittävyttä, mielenterveysongelmien tutkimus- ja hoitorahoitusta ja mielenterveystietoisuutta sekä aselainsäädäntöä koskien erilaisia ampuma-aserikosten ennaltaehkäisyn käytäntöjä, kuten taustatarkistuksia, odotusaikoja, tietyyntyyppisten aseiden tai tarvikkeiden säännöstelyä sekä ampuma-aseiden ostamiseen tai hallussapitoon liittyviä rajoituksia.

Laajemmassa yhteiskunnallisessa diskurssissa nuorten miesten tekemiin joukkosurmiin etsitään usein syytä esimerkiksi väkivaltaa ihannoivista videopeleistä, leluista tai nykypäivänä enenevässä määrin sosiaalisen median tarjoamasta kuva- ja videomateriaalista, jotka tarjoavat erityisesti kasvaville pojille niin sanotun maskuliinisen väkivaltakuvaston.

Toisinaan tekoja perustellaan myös sukupuolten välisillä biologisilla eroilla, joiden mukaan väkivaltakulttuuri olisi pojille mahdollisempi käyttäytymismalli. Syyt nuorten miesten tekemiin massaväkivaltatekoihin kuitenkin tuskin löytyvät biologisista sukupuolieroista, koska tällöin lähes kaikkien poikien olisi oireiltava väkivaltaisesti. Nuorten miesten väkivaltateot voivat osittain olla perusteltavissa tässä tutkielmassa esitellyillä väkivallan yleisillä selitysteorioilla, mutta useimmiten joukkosurmaajat ovat ääriesimerkkejä ihmisistä, joilla on vakavia mielenterveydellisiä haasteita.

Valittu aineisto ja Ylen sisäänrakennettu velvoite pyrkiä valtiollisena toimijana uutisoinnissaan mahdollisimman neutraaliin, puolueettomaan ja antirasistiseen ulosantiin sulki tutkimuksen kannalta lähes automaattisesti pois mahdollisuuden uutisoida eri tavoin tekijöistä heidän kulttuuris-etnisen taustansa perusteella. Tämän tutkielman tulokset olisivat mitä todennäköisimmin täysin toisenlaiset, mikäli aineistona olisi käytetty Ylen uutisartikkelien sijaan esimerkiksi suomalaisten iltapäivälehtien artikkeleita samoista tapahtumista. Yksi tämän tutkielman suurimmista rajoituksista on se, että uutiset pyrkivät ensisijaisesti uutisoimaan asiat siten kuin ne ovat; tapaukset ovat keskenään väistämättä aina erilaisia, ja on huomioitava, että niitä on mahdotonta vakioida. Toinen tutkielman suurimmista rajoituksista on valittujen tekijöiden sukupuolijakauma: Suomessa ei ole tapahtunut 2000-luvulla yhtään naisen tekemää joukkosurmaa, joten tässä tutkielmassa on ollut mahdotonta tutkia suomalaisten naisten tekemiä joukkosurmia ja niihin liittyvää uutisointia. Jatkossa olisikin kiinnostavaa tutkia sitä, miten tutkimuksen tulokset muuttuisivat, mikäli tutkimukseen valitut joukkosurmien tekijät olisivat sekä miehiä että naisia tai ainoastaan naisia, tai mikäli tutkimuksen aineistona käytettäisiin mediaa, jolla ei ole sisäsyntyistä painetta neutraaliin ja puolueettomaan viestintään.

Kirjallisuus

Aggrawal, A. (2005): Mass Murder. Teoksessa Payne-James, J., Byard, R., Corey, T. ja Henderson, C. (toim.) *Encyclopedia of Forensic and Legal Medicine*, Vol. 3. Lontoo: Elsevier Academic Press: 219–299.

Agnew, R. (2006): *Pressured in Crime. An Overview of General Strain Theory*. Roxbury, Los Angeles.

Agnew, R. (1999): A General Strain Theory of Community Differences in Crime Rates. *Journal in Crime and Delinquency*.

Berglez, P. (2010): Kritisk diskursanalys. Teoksessa Ekström, M & Larsson, L. (toim.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur: 227–254.

Cameron, D. & Panović, I. (2014): *Working with Written Discourse*. Sage.

Capellan, J. (2015): Lone Wolf Terrorist or Deranged Shooter? A Study of Ideological Active Shooter Events in the United States, 1970–2014. *Studies in Conflict & Terrorism* 38 (6): 395–413. Lontoo: Routledge.

Cloward, R. & Ohlin, L. (1960): *Delinquency and Opportunity*. Free Press: Glencoe.

Davies, J. (2006): "Hello newbie! ** big welcome hugs** hope u like it here as much as i do! :D": An Exploration of Teenagers Informal Online Learning. Teoksessa Buckingham, D. & Willet, R. (toim.) *Digital Generations – Children, Young People, and New Media*. USA: Lawrence Erlbaum Associates, Inc: 211–228.

Doosje, B., Zimmermann, A., Küpper, B., Zick, A. & Meertens, R. (2009): Terrorist Threat and Perceived Islamic Support for Terrorist Attacks as Predictors of Personal and Institutional Out-Group Discrimination and Support for Anti-Immigration Policies – Evidence from 9 European Countries. *Revue internationale de psychologie sociale*, 22, 203–233.

Durkheim, É. (1980): *Uskontoelämän alkeismuodot*. Helsinki: Tammi.

Duxbury, S. & Frizzell, L. & Lindsay, S. (2018): Mentall Illness, the Media, and the Moral Politics of Mass Violence: The Role of Race in Mass Shootings Coverage. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 55(6): 766–797.

- Elmasry, M. & el-Nawawy, M. (2019): Can a non-Muslim Mass Shooter be a “Terrorist”? A Comparative Content Analysis of the Las Vegas and Orlando Shootings. *Journalism Practice* 14 (7): 863–879.
- Fairclough, N. (1995): *Critical Discourse Analysis*. London: Longman.
- Ghetti, M. (2008): “The terrorist is a star!: Regulating Media Coverage of Publicity-Seeking Crimes.” *Federal Communications Law Journal*, 60, 481–627.
- Gottfredson, M. & Hirschi, T. (1990): *A general theory of crime*. Stanford (Calif.): Stanford University Press.
- Hinton, S. & Hjorth, L. (2013): *Understanding Social Media*. Thousand Oaks: Sage.
- Hirschi, Travis (1971): *Causes of delinquency*. Berkeley (Cal.): California University Press.
- Hoffman, J. & Cerbone, F. (1999): Stressful life events and delinquency escalation in early adolescence. *Criminology*.
- Juholin, E. (2017): *Communicare! Viestinnän tekijän käsikirja*. Turenki: Hansaprint Oy.
- Kivivuori, J. (2013): *Rikollisuuden syyt*. 2. painos. Helsinki: Nemo.
- Kivivuori, J., Aaltonen, M., Näsi, M., Suonpää, K. & Danielsson, P. (2018): *Kriminologia: Rikollisuus ja kontrolli muuttuvassa yhteiskunnassa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Korpiola, L. (2011): *Kriisiviestintä digitaalisessa julkisuudessa*. Helsinki: Infor.
- Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. & Lozano, R. (2005): *World report on violence and health*. UN World Health Organization.
- Laine, M. (2007): *Kriminologia ja rankaisun sosiologia*. Rikosseuraamusalan koulutuskeskus, Helsinki.
- Lankford, A. & Madfis, E. (2018): “Don’t Name Them, Don’t Show Them, But Report Everything Else: A Pragmatic Proposal for Denying Mass Killers the Attention They Seek and Deterring Future Offenders.” *American Behavioral Scientist* 62(2): 260–279.
- Lea, M., Spears, R. & Groot, D. (2001): Knowing Me, Knowing You: Anonymity Effects on Social Identity Processes within Groups. *Society for Personality and Social Psychology*, 27 (5), 526–537.

- Matikainen, J. (2012): Uudet mediamuodot. Teoksessa Nordenstreng, K. & Wiio, O. (toim.) Suomen mediamaisema. Tampere: Vastapaino: 1–16.
- Matikainen, J. (2008): Sosiaalinen media - millaista sosiaalisuutta? Tiedotustutkimus 2008:4, 24–41.
- Merton, R. (1938): Social Structure and Anomie. *American Sociological Review*.
- Paternoster, R. & Mazerolle, P. (1994): General Strain Theory and Delinquency – A Replication and Extension. *Journal of Research in Crime and Delinquency*.
- Phillips, N. & Hardy, C. (2002): *Discourse Analysis: Investigating Processes of Social Construction*. Sage University Papers Series on Qualitative Research Methods, Vol. 50. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Schildkraut, J., Elsass, H. & Meredith, K. (2018): “Mass shootings and the media: why all events are not created equal.” *Journal of Crime and Justice* 41(3): 223–243.
- Silva, J. & Capellan, J. (2019): “The media’s coverage of mass public shootings in America: fifty years of newsworthiness.” *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice* 43 (1): 77–97.
- Suominen, J., Östman, S., Saarikoski, P. & Turtiainen, R. (2013): *Sosiaalisen median lyhyt historia*. Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki.
- van Dijk, T. (1993): Principles of critical discourse analysis. *Discourse & Society*, Vol. 4(2), 249–283.
- Weizmann-Helenius, G. (1997): *Väkivaltaisen ihmisen kohtaaminen*. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- WHO:n raportti (2005): *Väkivalta ja terveys maailmassa*. Teoksessa Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. & Lozano, R. (toim.), Jyväskylä: Gummerus: 19–30.
- Wooffiitt, R. (2005): *Conversation Analysis and Discourse Analysis*. Lontoo: Sage.

Liitteet

Liite 1: Jokelan koulusurma 7.11.2007

1. 7.11.2007 klo 12.35: Kahdeksan kuollut Jokelan kouluammuskelussa. <https://yle.fi/a/3-5808559>
2. 7.11.2007 klo 13.46: Internetissä ennakoitiin Jokelan ammuskelua. <https://yle.fi/a/3-5808566>
3. 7.11.2007 klo 14.46: Uutinen Jokelan ammuskelusta sai kansainvälistä huomiota. <https://yle.fi/a/3-5808569>
4. 7.11.2007 klo 14.56: Maan johto järkyttynyt tapahtuneesta. <https://yle.fi/a/3-5808570>
5. 7.11.2007 klo 14.58: HUS:ssa nostettiin valmiustasoa. <https://yle.fi/a/3-5808571>
6. 7.11.2007 klo 15.29: “Koko meidän luokka meni ihan paniikkiin”. <https://yle.fi/a/3-5808568>
7. 7.11.2007 klo 16.05: Jokelan ammuskelu puhuttaa keskustelupalstoilla – IRC-galleriassa kriisikeskustelu. <https://yle.fi/a/3-5808579>
8. 7.11.2007 klo 16.09: Kouluammuskelua ennakoivan videon musiikki yhdistetty USA:n kouluammuntaan. <https://yle.fi/a/3-5808580>
9. 7.11.2007 klo 16.28: Loppuviikosta lukuisia muistotilaisuuksia eri puolella Suomea. <https://yle.fi/a/3-5808582>
10. 7.11.2007 klo 16.46: Ampumatapaukset kouluissa erittäin harvinaisia. <https://yle.fi/a/3-5808588>
11. 7.11.2007 klo 17.40 Opetushallituksen Lindroos: Ei täysi yllätys. <https://yle.fi/a/3-5808606>
12. 7.11.2007 klo 17.51: Tuusulassa koulut torstaina auki Jokelaa lukuunottamatta. <https://yle.fi/a/3-5808594>
13. 7.11.2007 klo 18.53: Kaikki Tuusulan ampumavälikohtauksesta. <https://yle.fi/a/3-5808597>
14. 7.11.2007 klo 18.53: Tietoja Jokelan kouluammuskelun ampujasta. <https://yle.fi/a/3-5808599>
15. 8.11.2007 klo 0.56: Jokelan ampuja 18-vuotias abiturientti. <https://yle.fi/a/3-5808616>
16. 8.11.2007 klo 5.49: Jokelan uhreja muistettiin suruliputuksella ja muistotilaisuuksissa. <https://yle.fi/a/3-5808621>
17. 8.11.2007 klo 7.12: Poliisi jatkaa koulusurmien tutkintaa. <https://yle.fi/a/3-5808624>
18. 8.11.2007 klo 8.07: Jokelan ammuskeluvälikohtauksessa 9 kuollutta – yksi kuolleista oli terveydenhoitaja. <https://yle.fi/a/3-5808628>

19. 8.11.2007 klo 8.42: Nuorukainen suhtautui intohimoisesti ampumiseen. <https://yle.fi/a/3-5808632>
20. 8.11.2007 klo 10.02: Facebookissa tukiryhmä ampujalle, nettihäiriköt liikkeellä. <https://yle.fi/a/3-5808639>
21. 8.11.2007 klo 12.05: Tuusulan kunnanjohtaja: Valtava, mieletön inhimillinen tragedia – katso video. <https://yle.fi/a/3-5808652>
22. 8.11.2007 klo 12.15: Jokelassa ammuttiin 69 laukausta. <https://yle.fi/a/3-5808653>
23. 8.11.2007 klo 13.12: Jokelan uhrien omaisilla oikeus saada korvausta. <https://yle.fi/a/3-5808657>
24. 8.11.2007 klo 13.27: Jokelan koululaiset surevat ammuskelun uhreja – katso haastattelu. <https://yle.fi/a/3-5808659>
25. 8.11.2007 klo 15.32: Kaikki Jokelan ammuskelun uhrin tunnistettu. <https://yle.fi/a/3-5808671>
26. 8.11.2007 klo 16.09: Poliisi kiistää viivyttelyn. <https://yle.fi/a/3-5808674>
27. 8.11.2007 klo 16.10: Halonen ilmaisi jälleen osanottonsa. <https://yle.fi/a/3-5808673>
28. 8.11.2007 klo 18.14: Jokelan oppilaat saavat kriisihoitoa. <https://yle.fi/a/3-5808684>
29. 8.11.2007 klo 18.38: Jokelan ampuja löytyi vessasta. <https://yle.fi/a/3-5808685>

Liite 2: Kauhajoen koulusurma 23.9.2008

1. 23.9.2008 klo 11.19: Nuorukainen ampui kymmenen ihmistä Kauhajoella. <https://yle.fi/a/3-6112176>
2. 23.9.2008 klo 11.54: Ampujasta paljon materiaalia internetissä. <https://yle.fi/a/3-6112184>
3. 23.9.2008 klo 12.49: Silminnäkijä: Poliisi hitaasti paikalle. <https://yle.fi/a/3-6112188>
4. 23.9.2008 klo 12.59: Vanhanen haluaa internetin ja aselupien valvontaa. <https://yle.fi/a/3-6112189>
5. 23.9.2008 klo 13.22: Kauhajoen ampuja kuoli vammoihinsa. <https://yle.fi/a/3-6112190>
6. 23.9.2008 klo 13.37: Paikkakuntalainen: Tunnelmat Kauhajoella järkyttyneitä. <https://yle.fi/a/3-6112191>
7. 23.9.2008 klo 13.48: Kriisipsykologi järkyttyi ammuskelusta. <https://yle.fi/a/3-6112192>
8. 23.9.2008 klo 14.02: Kauhajoen tragedia uutisoitu näkyvästi ulkomailla. <https://yle.fi/a/3-6112193>

9. 23.9.2008 klo 14.24: Useita Etelä-Pohjanmaan kouluja uhkailtu. <https://yle.fi/a/3-6112194>
10. 23.9.2008 klo 14.29: Opetushallitus: Koulujen tärkeää vastata turvattomuuden tunteeseen. <https://yle.fi/a/3-6112195>
11. 23.9.2008 klo 15.09: Poliisi ei poistanut asetta ampujalta maanantaina. <https://yle.fi/a/3-6112198>
12. 23.9.2008 klo 16.30: Kauhajoen oppilaitospappi: Vastausten antamisella ei ole kiirettä. <https://yle.fi/a/3-6112202>
13. 23.9.2008 klo 16.37: Kaikki Kauhajoen tragediasta. <https://yle.fi/a/3-5964906>
14. 23.9.2008 klo 16.52: Presidentti Halonen ilmaisi osanottonsa. <https://yle.fi/a/3-6112203>
15. 23.9.2008 klo 18.28: Näin Kauhajoen tapahtumat etenivät. <https://yle.fi/a/3-6112212>
16. 23.9.2008 klo 18.46: Ampuja kertoi viestissä vihanneensa ihmiskuntaa. <https://yle.fi/a/3-6112215>
17. 23.9.2008 klo 18.53: Ulkomailta surunvalitteluja Kauhajoen vuoksi. <https://yle.fi/a/3-6112216>
18. 23.9.2008 klo 19.36: Interpolin johtaja Kauhajoesta: Älkää syyttäkö poliisia. <https://yle.fi/a/3-6112218>
19. 23.9.2008 klo 20.11: Stubb: Ampuma-aselakia harkittava uudelleen. <https://yle.fi/a/3-6112219>
20. 23.9.2008 klo 20.28: Kauhajoella surtu kouluammuskelua. <https://yle.fi/a/3-6112220>
21. 23.9.2008 klo 21.27: Lastenpsykiatri perää yhteisöllistä puuttumista. <https://yle.fi/a/3-6112224>
22. 24.9.2008 klo 0.01: Kauhajoen uhreja ei vielääkään tunnistettu. <https://yle.fi/a/3-6112506>
23. 24.9.2008 klo 2.00: Suruliputus Kauhajoen kouluammuskelun vuoksi. <https://yle.fi/a/3-6112509>
24. 24.9.2008 klo 5.55: Halonen: Aseista käytävä vakava keskustelu. <https://yle.fi/a/3-6112514>
25. 24.9.2008 klo 8.43: KRP: Uhrit olivat ampujan luokkatovereita – haavoittuneen tila vakaa. <https://yle.fi/a/3-6112518>
26. 24.9.2008 klo 8.47: Haavoittuneen uhrin tila vakaa. <https://yle.fi/a/3-6112519>
27. 24.9.2008 klo 8.52: Brax: Tietosuoja hankaloittaa auttamista. <https://yle.fi/a/3-6112520>
28. 24.9.2008: 9.05: Vanhanen: Aselakiin muutoksia muutamassa kuukaudessa. <https://yle.fi/a/3-6112521>

29. 24.9.2008 klo 9.40: Kauhajoki ykkösuutinen etenkin Pohjoismaissa. <https://yle.fi/a/3-6112523>
30. 24.9.2008 klo 9.58: Konsertti nuorten mielenterveystyön hyväksi Helsingissä keskiviikkona. <https://yle.fi/a/3-6112524>
31. 24.9.2008 klo 10.14: Joroisten koulun pommiuhasta kiinni lukiolaispoika. <https://yle.fi/a/3-6112528>
32. 24.9.2008 klo 11.40: SPR: Todellinen auttamistyö vasta alkamassa. <https://yle.fi/a/3-6112533>
33. 24.9.2008 klo 11.42: Sauri: Viestinten arvioitava toimiaan. <https://yle.fi/a/3-6112534>
34. 24.9.2008 klo 11.52: Hartaushetkiä Kauhajoen vuoksi ympäri Suomea. <https://yle.fi/a/3-6112535>
35. 24.9.2008 klo 12.04: Poliisi: Kauhajoen tapahtumia tutkitaan murhina – ampujan motiivina viha. <https://yle.fi/a/3-6112540>
36. 24.9.2008 klo 12.18: Kauhajoen joukkosurman ensivaiheet. <https://yle.fi/a/3-6112543>
37. 24.9.2008 klo 12.28: Poliisi ei halua kommentoida aseiden takavarikointia. <https://yle.fi/a/3-6112544>
38. 24.9.2008 klo 12.59: Risikko: Kauhajoen opiskelijaterveydenhuolto on hoidettu erinomaisesti. <https://yle.fi/a/3-6112546>
39. 24.9.2008 klo 13.08: Miksi taas? <https://yle.fi/a/3-6112539>
40. 24.9.2008 klo 13.31: Koulutragedian uhreilla oikeus hakea valtiolta korvauksia. <https://yle.fi/a/3-6112552>
41. 24.9.2008 klo 14.40: Poliisin toiminta Kauhajoella syyttäjän tutkintaan. <https://yle.fi/a/3-6112561>
42. 24.9.2008 klo 14.43: STM:n kriisityöryhmä pohtimaan Kauhajoen tragedian jälkihoitoa. <https://yle.fi/a/3-6112562>
43. 24.9.2008 klo 14.46: Media kiinnostui mielenterveyskonsertista vasta Kauhajoen tapahtumien jälkeen. <https://yle.fi/a/3-6112563>
44. 24.9.2008 klo 15.15: Britanniassa kiellettiin käsiaseet verilöylyn jälkeen. <https://yle.fi/a/3-6112554>
45. 24.9.2008 klo 15.19: Poliisi kyseli ampujalta koulun viereen tuodusta hautakentästä. <https://yle.fi/a/3-6112566>
46. 24.9.2008 klo 16.21: Elokuvaohjaaja: Koulusurmaaja on viaton uhri. <https://yle.fi/a/3-6112569>
47. 24.9.2008 klo 16.30: SPR auttanut yli sataa Kauhajoella, kriisipuhelimista saa tukea. <https://yle.fi/a/3-6112187>
48. 24.9.2008 klo 16.44: Ampuma-aselakiin tulossa tiukennuksia. <https://yle.fi/a/3-6112575>

49. 24.9.2008 klo 17.18: Surunvalitteluita saapunut maailmalta Suomelle. <https://yle.fi/a/3-6112578>
50. 24.9.2008 klo 17.21: Tutkija: Kouluampujat usein nuoria miehiä. <https://yle.fi/a/3-6112579>
51. 24.9.2008 klo 18.42: Internetissä tuhansia viharyhmiä. <https://yle.fi/a/3-6112586>
52. 24.9.2008 klo 19.01: Helsingissä hyväntekeväisyyskonsertti nuorten mielenterveystyölle. <https://yle.fi/a/3-6112588>
53. 24.9.2008 klo 19.36: YouTube harkitsee ase-esittelyvideoiden kieltämistä. <https://yle.fi/a/3-6112590>
54. 24.9.2008 klo 19:50: Jokelan ja Kauhajoen kouluampujien välillä yhteys? <https://yle.fi/a/3-6112591>

Liite 3: Sellon ampumavälikohtaus 31.12.2009

1. 31.12.2009 klo 10.45: Kuusi kuoli Espoon ammuskelussa – uhrin valittu etukäteen? <https://yle.fi/a/3-6156032>
2. 31.12.2009 klo 11.29: Kuuntele raportteja Espoon ampumavälikohtauksesta. <https://yle.fi/a/3-6071047>
3. 31.12.2009 klo 11.35: Silminnäkijä: “Luulin laukauksia ilotulitteiksi”. <https://yle.fi/a/3-6069592>
4. 31.12.2009 klo 12.06: Kuopiolaislähtöinen Jussi Halinen oli tapahtumapaikalla Espoon Sellossa. <https://yle.fi/a/3-5478604>
5. 31.12.2009 klo 12.19: Menneen uutisvuoden ilmiöt. <https://yle.fi/a/3-6069966>
6. 31.12.2009 klo 12.28: Silminnäkijä. <https://yle.fi/a/3-6069751>
7. 31.12.2009 klo 12.30: VR avustaa poliisia ammuskelun selvittämisessä. <https://yle.fi/a/3-6071022>
8. 31.12.2009 klo 12.31: Paatero: Ampumavälikohtaus valitettava. <https://yle.fi/a/3-6070631>
9. 31.12.2009 klo 12.44: Espoon kirkoissa hiljennettiin muistamaan. <https://yle.fi/a/3-5476141>
10. 31.12.2009 klo 12.52: Kaikki junat pysähtyvät taas Leppävaarassa. <https://yle.fi/a/3-6070450>
11. 31.12.2009 klo 12.52: Kuusi kuollutta Espoon ammuskelussa. <https://yle.fi/a/3-6070451>
12. 31.12.2009 klo 12.57: Leppävaaraan perustettu kriisikeskus. <https://yle.fi/a/3-6070162>
13. 31.12.2009: klo 13.04: Ilotulitukset aiotaan järjestää murhenäytelmästä huolimatta. <https://yle.fi/a/3-6071077>

14. 31.12.2009 klo 13.49: Ampumisvälikohtaus herätti huomiota ulkomaan mediassa. <https://yle.fi/a/3-5476136>
15. 31.12.2009 klo 13.58: KRP: Shkupollilla useita aiempia tappouhkauksia. <https://yle.fi/a/3-5475374>
16. 31.12.2009 klo 14.24: Sosiaaliset mediat ja keskustelupalstat heti ampumatapauksen kimpussa. <https://yle.fi/a/3-5476129>
17. 31.12.2009 klo 14.30: Espoon kaupunki perui uudenvuodenjuhlallisuudet. <https://yle.fi/a/3-6071078>
18. 31.12.2009 klo 15.23: Sellon uhreja muistetaan Jyväskylässä. <https://yle.fi/a/3-6071031>
19. 31.12.2009 klo 15.31: Junat pysähtyvät Leppävaarassa, Sellon parkkihalleihin pääsee jo. <https://yle.fi/a/3-6071023>
20. 31.12.2009 klo 15.51: Työnantaja: Shkupolli hoiti työnsä normaalisti. <https://yle.fi/a/3-6069590>
21. 31.12.2009 klo 15.52: Oulussa muistetaan ampumavälikohtauksen uhreja ja omaisia. <https://yle.fi/a/3-6071013>
22. 31.12.2009 klo 15.56: Shkupolli asui vuosia Mikkelissä. <https://yle.fi/a/3-5482300>
23. 31.12.2009 klo 16.31: Presidentti Halonen: Tällaista ei voi hyväksyä. <https://yle.fi/a/3-6070962>
24. 31.12.2009 klo 16.41: Holmlund: Tapauksen yksityiskohdat tutkittava tarkasti. <https://yle.fi/a/3-5476130>
25. 31.12.2009 klo 16.44: Saari: Suomalaisten turvallisuudentuntoa koetellaan taas. <https://yle.fi/a/3-6071046>
26. 31.12.2009 klo 16.56: Kauppakeskuksen henkilöstölle ristiriitaisia ohjeita. <https://yle.fi/a/3-6071059>
27. 31.12.2009 klo 18.26: Kauppakeskuksiin ei tule metallinpaljastimia. <https://yle.fi/a/3-6071065>
28. 31.12.2009 klo 20.33: Uudenvuoden juhlinta käynnistyi rakettien räiskeellä. <https://yle.fi/a/3-5475375>
29. 1.1.2010 klo 0.53: Vuosikymmen vaihtui melko rauhallisissa merkeissä. <https://yle.fi/a/3-5477833>
30. 1.1.2010 klo 11.39: S-ryhmän kaupoissa suruliputus ja hiljainen hetki. <https://yle.fi/a/3-5476455>
31. 1.1.2010 klo 12.10: Tutkinta jatkuu kuulusteluilla ja ruumiinavauksilla. <https://yle.fi/a/3-5477827>
32. 1.1.2010 klo 12.13: Presidentti Halonen toivoo malttia perustuslain uudistajilta. <https://yle.fi/a/3-5478641>
33. 1.1.2010 klo 12.36: Prisman vartijat tiesivät surmaajan lähestymiskiellosta. <https://yle.fi/a/3-5476454>

34. 1.1.2010 klo 13.34: Hiljentymistä ja kriisiapua tarjolla. <https://yle.fi/a/3-5479304>
35. 1.1.2010 klo 17.09: Kosovon albaanit hyvin järkyttyneitä Espoon tapahtumista. <https://yle.fi/a/3-5476450>
36. 1.1.2010 klo 17.41: Poliisi selvittää lähestymiskieltoihin liittyvät ongelmat. <https://yle.fi/a/3-5477359>
37. 1.1.2010 klo 19.58: Nelonen julkaisi Shkupollin haastattelun. <https://yle.fi/a/3-5476443>

Liite 4: Hyvinkään joukkoampuminen 26.5.2012

1. 26.5.2012 klo 3.35: Häätiedote Hyvinkään alueelle. <https://yle.fi/a/3-6136048>
2. 26.5.2012 klo 6.30: Hyvinkäällä kriisikeskus ammuskelusta järkyttyneille. <https://yle.fi/a/3-6136056>
3. 26.5.2012 klo 7.12: "Huoli läheisistä on suuri". <https://yle.fi/a/3-6136062>
4. 26.5.2012 klo 7.49: "Ei usko, että se on todellista". <https://yle.fi/a/3-6136080>
5. 26.5.2012 klo 8.00: Asemies tulitti katolta Hyvinkäällä - kaksi kuoli, 7 loukkaantui. <https://yle.fi/a/3-6136085>
6. 26.5.2012 klo 8.03: Kaikki Hyvinkään uhrit nuoria aikuisia. <https://yle.fi/a/3-6136087>
7. 26.5.2012 klo 8.44: Hyvinkään epäilty ampuja saatu kiinni. <https://yle.fi/a/3-6136095>
8. 26.5.2012 klo 8.45: Häätiedote Hyvinkään alueelle. <https://yle.fi/a/3-6136096>
9. 26.5.2012 klo 8.56: Poliisin tiedotustilaisuus hetki hetkeltä. <https://yle.fi/a/3-6136100>
10. 26.5.2012 klo 9.09: Hyvinkää seurannassa Ylen kanavilla. <https://yle.fi/a/3-6136107>
11. 26.5.2012 klo 9.11: Näin Hyvinkään tapahtumat etenivät. <https://yle.fi/a/3-6136109>
12. 26.5.2012 klo 9.48: Räsänen: Poliisin toiminta onnistunutta. <https://yle.fi/a/3-6136137>
13. 26.5.2012 klo 10.15: Presidentti Niinistö esitti surunvalittelunsa Hyvinkään tapahtumista. <https://yle.fi/a/3-6136160>
14. 26.5.2012 klo 10.50: Hyvinkään ampuminen nousi otsikoihin maailmalla. <https://yle.fi/a/3-6136185>
15. 26.5.2012 klo 11.03: Hyvinkään ampumatapaus vaati toisen kuolonuhrin. <https://yle.fi/a/3-6136195>
16. 26.5.2012 klo 12.25: Hyvinkään tragedia. <https://yle.fi/a/3-6136244>

17. 26.5.2012 klo 12.29: Nuorten kriisityön johtaja: Varhainen puuttuminen ratkaisee. <https://yle.fi/a/3-6136246>
18. 26.5.2012 klo 12.32: Hyvinkää järkyttyi ampumisesta – suruhartaus keräsi satoja kirkkoon. <https://yle.fi/a/3-6136248>
19. 26.5.2012 klo 13.00: Urpilainen Hyvinkään tapahtumista: Vetää hiljaiseksi. <https://yle.fi/a/3-6136263>
20. 26.5.2012 klo 14.17: Poliisi: Hyvinkään ampuja myöntänyt teon. <https://yle.fi/a/3-6136296>
21. 26.5.2012 klo 14.20: Hyvinkään uhrit samasta koulusta. <https://yle.fi/a/3-6136297>
22. 26.5.2012 klo 15.51: Kriisipuhelin antaa apua järkyttyneille nuorille. <https://yle.fi/a/3-6136326>
23. 26.5.2012 klo 17.38: Yksittäistapausten maa. <https://yle.fi/a/3-6136390>
24. 26.5.2012 klo 18.54: Arkkipiispa Mäkinen: Nyt on aika tukea, eikä etsiä syytä. <https://yle.fi/a/3-6136442>
25. 26.5.2012 klo 19.44: Poliisi: Hyvinkään ampuja toimi yksin. <https://yle.fi/a/3-6136477>
26. 27.5.2012 klo 1.37: SPR auttaa nuoria kaduilla, puhelimitse ja netissä. <https://yle.fi/a/3-6136514>
27. 27.5.2012 klo 2.21: Suruliputus Hyvinkäällä jatkuu tänään. <https://yle.fi/a/3-6136874>
28. 27.5.2012 klo 8.32: Hyvinkään ampujan kuulustelut jatkuvat. <https://yle.fi/a/3-6136579>
29. 27.5.2012 klo 9.45: Hyvinkäällä kahden päivän suruliputus ampumistapauksen vuoksi. <https://yle.fi/a/3-6136630>
30. 27.5.2012 klo 10.57: Nuoret etsivät epätoivoisesti selitystä: “Miksi?”. <https://yle.fi/a/3-6136645>
31. 27.5.2012 klo 12.40: Hyvinkään ampujan motiivi yhä pimennossa. <https://yle.fi/a/3-6136708>
32. 27.5.2012 klo 14.27: Pääministeri Katainen: Ampumatapaus kertoo epätoivosta. <https://yle.fi/a/3-6136757>
33. 27.5.2012 klo 14.57: Hyvinkään ampuja ihaili Saksan armeijaa ja sotapelejä. <https://yle.fi/a/3-6136742>
34. 27.5.2012 klo 16.26: Hyvinkään ampuja ei ole katunut tekoaan. <https://yle.fi/a/3-6136822>
35. 27.5.2012 klo 18.52: Hyvinkään epäilty katu ja pahoittelee ampumista. <https://yle.fi/a/3-6136905>

Liite 5: Turun puukotus 18.8.2017

1. 18.8.2017 klo 16.24: Turun keskustassa puukotuksia – useita haavoittuneita, poliisi ampunut epäiltyä ja kehottaa poistumaan keskustasta. <https://yle.fi/a/3-9784858>
2. 18.8.2017 klo 16.36: Olitko puukotusten aikaan Turun keskustassa? Kerro meille tietosi. <https://yle.fi/a/3-9784910>
3. 18.8.2017 klo 16.47: Kaksi kuoli Turun puukotuksissa, epäilty on edelleen sairaalahoitossa – Ylen hetki hetkeltä -seuranta jatkuu lauantaina. <https://yle.fi/a/3-9784852>
4. 18.8.2017 klo 17.15: Poliisi nostaa valmiutta myös muualla Suomessa Turun tapahtumien takia. <https://yle.fi/a/3-9784973>
5. 18.8.2017 klo 17:35: Valtion johto seuraa Turun tilannetta tarkasti. <https://yle.fi/a/3-9784984>
6. 18.8.2017 klo 17.40: Silminnäkijä Turussa: “Nuori nainen kiljui suunnattomasti”. <https://yle.fi/a/3-9784985>
7. 18.8.2017 klo 17.42: Kansainvälinen media tarttui Turun puukotuksiin. <https://yle.fi/a/3-9784976>
8. 18.8.2017 klo 18.28: Poliisiylijohtaja: Liian varhaista arvioida, onko tapahtumien takana terrorismi. <https://yle.fi/a/3-9785043>
9. 18.8.2017 klo 18.38: Turkulaisnainen näki väkivaltaisen tilanteen läheltä: “Luulin ensin, että mies hakkaa naista”. <https://yle.fi/a/3-9785071>
10. 18.8.2017 klo 18.41: Turun puukotukset - tämä tapahtumista tiedetään nyt. <https://yle.fi/a/3-9785025>
11. 18.8.2017 klo 18.47: Suorana klo 19 alkaen: Poliisi pitää tiedotustilaisuuden Turun puukotuksista. <https://yle.fi/a/3-9785087>
12. 18.8.2017 klo 18.54: Turun puukotuksissa kuoli yksi, seitsemän sairaalahoitossa – kolmea leikataan. <https://yle.fi/a/3-9785106>
13. 18.8.2017 klo 19.05: Poliisi: Kaksi kuollut Turun tapahtumien vuoksi – Kahdeksaa puukotettiin. <https://yle.fi/a/3-9785105>
14. 18.8.2017 klo 19.06: Järkyttivätkö Turun tapahtumat sinua? Kriisipuhelimet päivystävät. <https://yle.fi/a/3-9785150>
15. 18.8.2017 20.10: Tämän tiedämme yön jälkeen: Turun puukotajalla oli kymmenen uhria – Poliisin mukaan uhrin valikoituivat sattumanvaraisesti. <https://yle.fi/a/3-9785241>
16. 18.8.2017 klo 20.11: “Sinne, missä on vihaa, kylväisin rakkautta” - Turun tuomiokirkossa järjestetään illalla rukoushetki. <https://yle.fi/a/3-9785281>
17. 18.8.2017 klo 20.39: Presidentti Niinistö: Järkyttävä ja raukkamainen teko. <https://yle.fi/a/3-9785314>
18. 18.8.2017 klo 20.52: “Lähdin jahtaamaan tekijää ja huusin: Varokaa, sillä on puukko!” – Näin silminnäkijät kertovat Turun tapahtumista. <https://yle.fi/a/3-9785258>

19. 18.8.2017 klo 20.58: Ylilääkäri Turun puukotuksista: Sairaalaan tuodut potilaat ovat aikuisia. <https://yle.fi/a/3-9785331>
20. 18.8.2017 klo 21.22: “Kyllä tämä nyt pysäytti” – Risikko pitää puukottajan motiivien selvittämistä tärkeänä. <https://yle.fi/a/3-9785341>
21. 18.8.2017 klo 21.31: Sipilä: Valmiutta on nostettu ja poliisi tulee näkymään viikonlopun katukuvassa. <https://yle.fi/a/3-9785336>
22. 18.8.2017 klo 21.33: Poliisi: Epäilty on ulkomaalaistaustainen, nuorehko mies – Henkilöllisyys tai motiivi ei vielä tiedossa. <https://yle.fi/a/3-9785385>
23. 18.8.2017 klo 21.36: Turku suruliputtaa lauantaina – kaupunginjohtaja: Tämä jättää syvät jäljet. <https://yle.fi/a/3-9785344>
24. 18.8.2017 klo 21.42: Hallitus tuomitsee Turun väkivallanteot. <https://yle.fi/a/3-9785390>
25. 18.8.2017 klo 21.44: Mitä emme vielä tiedä? Turun hyökkäyksen avoimet kysymykset. <https://yle.fi/a/3-9785323>
26. 18.8.2017 klo 22.51: Expressen: Tukholmalainen mies loukkaantui Turun puukotuksissa. <https://yle.fi/a/3-9785448>
27. 18.8.2017 klo 23.09: Tyks: Kolme Turun puukotuksen uhria edelleen tehohoidossa. <https://yle.fi/a/3-9785449>
28. 19.8.2017 klo 0.12: Poliisi vahvistaa: Turun puukottajalla kymmenen uhria – Useita poliisioperaatioita, neljä otettu kiinni. <https://yle.fi/a/3-9785468>
29. 19.8.2017 klo 1.40: Eri maiden johtajat ja poliitikot reagoivat Turun väkivallantekoon. <https://yle.fi/a/3-9785473>
30. 19.8.2017 klo 7.24: Toimittajalta – Muistetaan Turusta myös tämä: Yhtä väkivallantekijää kohti on joukoittain niitä, jotka panevat henkensä alttiiksi muiden edestä. <https://yle.fi/a/3-9785500>
31. 19.8.2017 klo 7.55: Kahdeksan sairaalassa Turun puukotuksen jäljiltä - Kaksi uhria ja epäilty puukottaja teho-osastolla. <https://yle.fi/a/3-9785611>
32. 19.8.2017 klo 8.34: Herätys: Kahdeksan sairaalassa Turun puukotuksen jäljiltä, kolme tehohoidossa, Turussa järjestetään tänään suruliputus. <https://yle.fi/a/3-9785523>
33. 19.8.2017 klo 8.37: Arkkipiispa Kari Mäkinen Turun puukotuksesta: “Mitä enemmän elämä jatkuu arkisena, sitä nopeammin voimme käsitellä asiaa”. <https://yle.fi/a/3-9785613>
34. 19.8.2017 klo 9.16: Presidentti Niinistö: “Muistakaamme rohkeus ja hyvyys” – Yle seurasi päivän tapahtumia hetki hetkeltä. <https://yle.fi/a/3-9785629>
35. 19.8.2017 klo 9.39: Poliisi: Valmiutta kohotettu myös Satakunnassa. <https://yle.fi/a/3-9785692>
36. 19.8.2017 klo 9.50: Turku suruliputtaa tänään joukkopuukotuksen vuoksi – Torikauppa ja liikenne eivät pysähdy. <https://yle.fi/a/3-9785522>

37. 19.8.2017 klo 10.47: Poliisi tutkii Turun puukotuksia terrorismitekona. <https://yle.fi/a/3-9785730>
38. 19.8.2017 klo 10.53: Turvapaikanhakijat järkyttyivät vastaanottokeskuksessa Turun eilisistä tapahtumista. <https://yle.fi/a/3-9785746>
39. 19.8.2017 klo 10.58: Turun kriisiapuun tullut kymmeniä puheluita – keskustelun tarve voi tulla myös pienellä viiveellä. <https://yle.fi/a/3-9785740>
40. 19.8.2017 klo 11.00: Poliisi vahvistaa: puukotuksia tutkitaan terroristisina murhina – epäilty on 18-vuotias Marokon kansalainen. <https://yle.fi/a/3-9785697>
41. 19.8.2017 klo 11.25: Koko maa suruliputukseen Turun tapahtumien vuoksi: alkaa välittömästi ja päättyy kello 21. <https://yle.fi/a/3-9785757>
42. 19.8.2017 klo 11.49: Yksi puukotuksen uhreista on alle 18-vuotias – Neljä loukkaantunutta yhä sairaalahoitossa Tyksissä. <https://yle.fi/a/3-9785767>
43. 19.8.2017 klo 12.11: Katso juuri nyt suorana: Yle Uutisten erikoislähetys Turun tapahtumista. <https://yle.fi/a/3-9785791>
44. 19.8.2017 klo 12.18: Terrorismin tutkija Leena Malkki: Turun isku näyttää jatkumolta Euroopan vähän resursseja vaativille veitsi-iskuille. <https://yle.fi/a/3-9785775>
45. 19.8.2017 klo 12.26: Poliisi lisäsi partioita myös Itä-Suomessa – Kuopion torille betoniporsaita turvaamaan suurmarkkinoita. <https://yle.fi/a/3-9785799>
46. 19.8.2017 klo 12.42: Turun puukotukset saavat miettimään tulevaisuutta – “Miten tällaisen maailman selittää lapsille?” <https://yle.fi/a/3-9785768>
47. 19.8.2017 klo 13.06: Katso Yle erikoislähetystä nyt suorana – Pääministeri Sipilä: “Koko Eurooppa suree kanssamme”. <https://yle.fi/a/3-9785781>
48. 19.8.2017 klo 13.30: Tämä Turun puukotusten uhreista tiedetään: Larisa Kosner näki puukotuksen metrien päästä – piteli elvytetyn naisen vauvaa. <https://yle.fi/a/3-9785694>
49. 19.8.2017 klo 13.42: Terrorismin tutkija: Turun veitsi-isku voi olla ensimmäinen jihadistinen terroriteko Suomessa. <https://yle.fi/a/3-9783391>
50. 19.8.2017 klo 14.09: Poliisi Turun puukotuksista: “Tulkitsemme, että uhreiksi on valikoitu naisia” - loukkaantuneet miehet yrittivät auttaa uhreja. <https://yle.fi/a/3-9785893>
51. 19.8.2017 klo 14.34: Turun terroriepäily nousi maailman otsikoihin. <https://yle.fi/a/3-9785886>
52. 19.8.2017 klo 14.42: Kuva: Tasavallan presidentti Sauli Niinistö laski kukkaset Turun surmapaikalle. <https://yle.fi/a/3-9785992>
53. 19.8.2017 klo 14.50: Matti Vanhanen Turun puukotuksista: “Isketään heikkoihin, pehmeisiin kohteisiin ja yritetään aiheuttaa mahdollisimman paljon huomiota”. <https://yle.fi/a/3-9785958>
54. 19.8.2017 klo 14.56: Video: Pauli Sitoi auttoi yhtä Turun puukotuksen uhreista: “Hain grilliltä paperia ja pidin kättä haavan päällä”. <https://yle.fi/a/3-9785951>

55. 19.8.2017 klo 15.01: Suojelupoliisi: Suomessa epäillään ensimmäistä kertaa terroritekoa – uhka-arvio säilyy ennallaan. <https://yle.fi/a/3-9785900>
56. 19.8.2017 klo 15.06: Tämän tiedämme Turun puukotuksista nyt: Uhrit pääasiassa naisia, epäilty haki turvapaikkaa ja tuli Suomeen viime vuonna. <https://yle.fi/a/3-9785770>
57. 19.8.2017 klo 15.40: Terrorismitutkija pitää uskottavana KRP:n tulkintaa, että Turun epäilty valikoi uhreiksi naisia. <https://yle.fi/a/3-9785978>
58. 19.8.2017 klo 15.42: Poliisi kertoi lisätietoja Turun tapahtumista – Katso KRP:n tiedotustilaisuus kokonaan Yle Areenassa. <https://yle.fi/a/3-9786087>
59. 19.8.2017 klo 15.44: Viron presidentti Turun puukotuksista: “En osaa edes kuvitella halveksuttavampaa tekoa kuin hyökkäys rauhallista väestöä vastaan”. <https://yle.fi/a/3-9786123>
60. 19.8.2017 klo 15.49: Hallitus toivoo osallistumista: Hiljainen hetki Turun puukotuksessa menehtyneiden muistoksi sunnuntaina. <https://yle.fi/a/3-9786127>
61. 19.8.2017 klo 15.54: Kriisipsykologin neuvo Turun tapahtumien käsittelyyn: keskity todellisiin faktoihin, muista että olet turvassa, pidä taukoa somesta. <https://yle.fi/a/3-9786080>
62. 19.8.2017 klo 16.07: Ministeri, poliisiylijohtaja ja terrorismin tutkija toivovat malttia ja tutkintarauhaa. <https://yle.fi/a/3-9786093>
63. 19.8.2017 klo 16.08: Italialaislehti: Turussa haavoittunut italialaisnainen on 30-vuotias yliopistotutkija. <https://yle.fi/a/3-9786165>
64. 19.8.2017 klo 16.22: Kuvagalleria Turun puukotuksista: kokosimme kuvia paikan päältä ja suomalaisten surusta. <https://yle.fi/a/3-9785915>
65. 19.8.2017 klo 16.42: Katso suora erikoislähetys Turun puukotuksista kello 17 alkaen: Käymme läpi Suomen ensimmäistä epäiltyä terroritekoa. <https://yle.fi/a/3-9786179>
66. 19.8.2017 klo 16.47: Supo pitää uhka-arvion ennallaan – Katso tiedotustilaisuus kokonaan Yle Areenassa. <https://yle.fi/a/3-9786193>
67. 19.8.2017 klo 17.16: Analyysi: Supo näyttää osuneen oikeaan – Suomen profiili on noussut terroristien silmissä. <https://yle.fi/a/3-9786167>
68. 19.8.2017 klo 17.36: Poliisi eristää antirasistien ja Suomi ensin-ryhmän mielenosoittajia toisistaan Turun torilla. <https://yle.fi/a/3-9786232>
69. 19.8.2017 klo 17.49: Ruotsinlaivat kiristivät turvatoimia - lisää vartijoita ja sataprosenttiset henkilöllisyystarkastukset. <https://yle.fi/a/3-9786278>
70. 19.8.2017 klo 17.59: Presidentti Niinistö ylistää puukotuksen uhrien auttajia: “He pistivät oman elämänsä likoon”. <https://yle.fi/a/3-9786285>
71. 19.8.2017 klo 18.20: Barcelonan ja Turun terrori-iskuista on pidätetty marokkolaisia – Mitä Marokossa tapahtuu? <https://yle.fi/a/3-9786302>
72. 19.8.2017 klo 18.35: Olavi Sydänmaanlakka: Arki auttaa voittamaan pelon. <https://yle.fi/a/3-9786287>

73. 19.8.2017 klo 19.00: Maahanmuuttoviraston ylijohtaja: “Turvapaikanhakijaa ei ole aikaisemmin epäilty näin vakavasta terrorismirikoksesta”. <https://yle.fi/a/3-9786387>
74. 19.8.2017 klo 19.28: Turkulaisen Khalilin pizzeriaan hyökättiin – “Toivon, että kaikki eivät ole samaa mieltä kuin tämä mies”. <https://yle.fi/a/3-9786024>
75. 19.8.2017 klo 19.37: Katso Ylen pidennetty uutislähetys 20.30 - haastateltavina pääministeri Juha Sipilä ja Supon päällikkö Antti Pelttari. <https://yle.fi/a/3-9786449>
76. 19.8.2017 klo 19.38: Useat kymmenet poliisit tutkivat Turun epäiltyä terroritekoa - Mitä poliisi tekee juuri nyt? <https://yle.fi/a/3-9786332>
77. 19.8.2017 klo 21.13: Supo: Turun puukotuksista epäilty ei ole ollut terrorismintorjunnan erityisseurannassa. <https://yle.fi/a/3-9786529>
78. 19.8.2017 klo 21.34: Turun seudun kriisipäivystys: “Ihmiset ovat olleet hädissään”. <https://yle.fi/a/3-9786556>
79. 19.8.2017 klo 21.34: Pääministeri Juha Sipilä sai tietää terroriepäilystä keskellä yötä. <https://yle.fi/a/3-9786536>
80. 19.8.2017 klo 23.22: Video: Turku valaisi Kirjastosillan Suomen lipun värein. <https://yle.fi/a/3-9786534>